

วารสารนิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน

Academic Journal of Sustainable Habitat Development

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2563

Vol.1 No.1 Jan.-Jun. 2020

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วารสารภูมิเนคพัฒนาอย่างยั่งยืน

Academic Journal of Sustainable Habitat Development

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563) Vol.1 No.1 (January-June 2020)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารภูมิเนคพัฒนาอย่างยั่งยืน “Academic Journal of Sustainable Habitat Development (AJ-SHaDa)” มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่สอดคล้องกับศาสตร์พระราชาทรงนโยบายการพัฒนาของภาครัฐครอบคลุมสาขาต่าง ๆ ได้แก่ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ , การบริหารจัดการ,การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม , การพัฒนาท้องถิ่น , ภูมิสังคมและนิเวศวิทยา , รัฐศาสตร์ , รัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่บทความบทความวิจัยและความวิชาการให้แก่คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เปิดรับบทความภาษาไทยและอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

นายสิทธิชัย อึ้งภากรณ์

ดร.โกมล แพรกทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ

นายกสมาคมภูมิเนคพัฒนาอย่างยั่งยืน

อุปนายกสมาคมภูมิเนคพัฒนาอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บรรณาธิการ (Editorial)

นายคณิต อนุธรรมเจริญ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ (Editorial assistant)

นายคณาภรณ์ ธนธรรมเจริญ

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ตั้งธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมณ์ สีดำคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สุขวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา สุวรรณประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติมันต์ สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภพ วงศ์รอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิน หุตานุวัตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบังอาจารย์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐวิภาณ สุทธิกุลบุตร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิกร มหาวิน	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
15. อาจารย์ ดร.ทิพย์สุดา ตั้งตระกูล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ฝ่ายจัดการวารสาร

นางศรินทิพย์ ผาเจริญ

สำนักงาน

สมาคมภูมิวิเทศพัฒนายั่งยืน 277 หมู่ที่ 7 ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่ 50200

จัดพิมพ์โดย

ร้านธนพร เลขที่ 152/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปฐิภาณ สุทธิกุลบุตร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. อาจารย์ ดร.เชษฐ ใจเพชร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
4. อาจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
5. อาจารย์ ดร.วัฒนา นนทชิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. อาจารย์ ดร.ชาญชัย ฤทธิร่วม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทบรรณาธิการ

วารสารภูมิวิเทศพัฒนาอย่างยั่งยืน ฉบับนี้เป็น ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2563 ซึ่งฉบับนี้เป็นฉบับแรกของการจัดพิมพ์ กองบรรณาธิการหวังว่าวารสารนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกิจวิจัย นักวิชาการอีกช่องทางหนึ่งที่จะเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่าน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้พิจารณาบทความและปรับปรุงบทความให้มีคุณภาพ บรรณาธิการและคณะทีมงานจะรักษามาตรฐานการเผยแพร่ และเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวิถีชุมชนตามภูมิสังคมที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเสนอทางออกในการแก้ปัญหาสังคมให้กว้างขวางและเกื้อกูลกันในอนาคตต่อไป

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยและบทความวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 5 บทความ ประกอบด้วย 1) ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา โดยภัทรชัย อุทาพันธ์ และคณะ 2) ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยอภิรมย์ สีดาคำ และคณะ 3) แนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการแปรรูปปลาเค็มบ้านหาดทรายดำในพื้นที่เทศบาลตำบลหางว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง โดยสุรศักดิ์ ทัพภา และคณะ 4) การยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านทุ่งคาในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยดวงหทัย ประทีปะเสน และคณะ และ 5) การออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผักผลไม้ เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกนกวรรณ เมืองฉิม และคณะ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่สนับสนุนการจัดทำวารสารฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

(นายคณิต ชาญธรรมเจริญ)

บรรณาธิการวารสาร

ทัศนะคติและความคิดเห็นในบทความของวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ข
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	ค
บทบรรณาธิการ	ค

บทความวิจัย

ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะ ด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา	1
: ภัทรชัย อุทาพันธ์, ทรงศักดิ์ พรหมดี, ประชัน ชะชีกุล	
ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมือง แม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	8
: อภิรมย์ สีดาคำ, นพดณ ปัญญาวิรัตน์, วินิจ ผาเจริญ	

บทความวิชาการ

แนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการแปรรูปปลาเค็มบ้านหาดทรายดำใน พื้นที่เทศบาลตำบลหางว อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง	20
: สุรัักษ์ ทัพภา, ปภัสรา อินทกรุด, นียดา เทพทอง, และจิตตมาส นาคเกลี้ยง	
การยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกง บ้านทุ่งคาในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอมือง จังหวัดระนอง	33
: ดวงหทัย ประทีปะเสน, อัสฎาฐ กี่อำไพ, ฐิตินันท์ ไสฉิม, พีรพล ประชุมรัตน์, ธิติรัตน์ ขนุนนิล	
การออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทย เพื่อเชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	43
: กนกวรรณ เมืองฉิม, พิษชา ศิลาพันธ์, ดวงกมล เลิศจรรยา, นริศา ม้องพรว้า, ญาณิศา รัศมี	

**ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะ
ด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา**

**Teachers' expectations of Mahamakut Buddhist University on the
moral and ethical characteristics of students**

ภัทรชัย อุทาพันธ์, ทรงศักดิ์ พรหมดี, ประชัน ชะชิกุล¹

Phattharachai Uthphun, Songsakdi Promdee, Prachan Chachikul

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม 2) ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นการศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 229 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้าน เพศ อายุ ตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคาดหวัง; คณาจารย์มหาวิทยาลัย; คุณธรรม และจริยธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the expectations of the faculty members of Mahamakut Wittayalai University towards moral and ethical characteristics; 2) to compare the moral characteristics. Ethics of students of Mahamakut Wittayalai University It is a quantitative research study. The random sampling population used in the research was 229 faculty members of Mahamakut

¹ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; Program in Buddhism and philosophy, Graduate school Mahamakut University
Corresponding Author, E-mail: phattrachan@hotmail.com

Wittayalai University. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, The results showed that The expectations of the faculty members of Mahamakut Wittayalai University on moral attributes and ethics of students Overall, it is at the highest level. and comparing the moral and ethical characteristics of students in terms of gender, age, position, there were no differences.

Keywords: expectation; university faculty; morality and ethics

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยทั้งวิถีชีวิต ค่านิยมในวัตถุ รวมทั้งวัฒนธรรมการบริโภคที่มากขึ้น เกิดผลกระทบต่อด้านจริยธรรมของคนไทยอย่างมาก ทำให้สังคมไทยมีระดับจริยธรรมถดถอยลงเรื่อย ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนและการดำเนินชีวิตของนักเรียนนั้น พบว่า นักเรียนมาเรียนสาย ไม่มีสมาธิในการเรียน ง่วงนอนขณะเรียน ส่งงานไม่ตรงตามกำหนด ยึดติดกับเทคโนโลยีมากเกินไป ขาดเหตุผลเชื่อมโยงทางความคิด และขาดจริยธรรมในการทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือการทดสอบ ทำทุกอย่างเพื่อคะแนนแม้จะผิดจริยธรรม ไม่สนใจความรู้ที่อาจารย์สอนหรือศึกษาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน เห็นคุณค่าสิ่งอื่นมากกว่าการเข้าชั้นเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ต้องเร่งพัฒนาจริยธรรมในระบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เพิ่มมากขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาหรือเป็นสถาบันการศึกษาสูงสุดที่มีส่วนในการทำหน้าที่ในการปลูกฝังความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียนหรือนักศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่มีการเรียนการสอนทั้งเพื่อการเลี้ยงชีพและการบำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคมเพื่อให้บัณฑิตที่จบออกมาสามารถประกอบสัมมาอาชีพได้อย่างเหมาะสม คือ นอกจากมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพแล้ว ยังต้องมีจริยธรรมและมีวินัยในตนเองด้วย (Phoapoksatit, 1999) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ที่ระบุความหมายและหลักการในการจัดควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Neamnak, et al., 2017) รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2547 ยังมีอุดมการณ์ที่สำคัญในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างคุณภาพ

ชีวิตและสังคมบูรณาการให้มีความสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม หรือให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังสามารถให้คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา เสริมสร้าง และปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะทำให้เป็นคนดีของสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ช่วยเสริมสร้างความสุขสงบให้แก่สังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศชาติสมเจตนารมย์ และบรรลุเป้าหมาย การผลิตบัณฑิตตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัย ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกคณะวิชาที่ทำงานในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งแต่งภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 182 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคาดหวังด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคณาจารย์ที่มีต่อนักศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพของข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคณาจารย์ที่มีต่อนักศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรมี

- 5 หมายถึง ต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการมาก
- 3 หมายถึง ต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

โดยแบ่งคุณลักษณะในด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็น 5 ด้านคือ

1. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อตัวเอง
2. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อหน้าที่
3. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อน
4. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีต่อสถาบัน
5. ความต้องการคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในด้านต่างๆ ไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ที่มากกว่า 2 กลุ่มใช้ F-test เมื่อพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา ผู้ศึกษาสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของคณาจารย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.2 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 48.8 คณาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 35-40 คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ 41-50 คิดเป็นร้อยละ 21.0 อายุราชการคณาจารย์ส่วนใหญ่ มีอายุ 10-

20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.9 ตำแหน่งคณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ผู้สอน
 อย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 71.0

2. คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านคุณธรรม
 และจริยธรรมที่มีต่อตัวเอง ทั้งหมด 10 ด้าน อันดับแรกคือ (1) ความซื่อสัตย์ต่อตัวเอง (2) กล้าหาญ
 รู้จักยอมรับผิด (3) การตรงต่อเวลา แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนมากต้องการให้นักศึกษามีความ
 ซื่อสัตย์ในตัวเองทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การเข้าชั้นเรียนและการสอบ ทั้งให้มีความกล้าที่จะ
 แสดงออก ทำในสิ่งที่ถูกต้องไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำกิจกรรม หากกระทำผิดก็ยอมรับผิด
 นอกจากนี้การตรงต่อเวลา เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน การเข้าชั้นเรียน การส่งงานที่อาจารย์
 มอบหมาย เหล่านี้คุณธรรมที่นักศึกษาต้องก่อให้เกิดเป็นนิสัย เคยชิน ซึ่งจะส่งผลให้ถึงการทำงานใน
 ระดับต่อไป

2.2 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านที่มีต่อ
 หน้าที่ทั้งหมด 10 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้าน
 คุณธรรมและจริยธรรมที่มีต่อหน้าที่ของนักศึกษามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) มีความรับผิดชอบ
 ในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย (2) มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน (3) ใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอ
 แสดงว่าคณาจารย์ต้องการให้นักศึกษารู้จักรับผิดชอบในงานที่ทำไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ
 เรียนกิจกรรมต่างๆ ควรทำให้สำเร็จและทำด้วยความรอบคอบ คือการระมัดระวัง มีความสุขุม
 ถูกต้อง ทั้งนี้ต้องศึกษาหาความรู้ คือ การขยันอ่านหนังสือการซักถาม การฝึกปฏิบัติบ่อยๆ จะทำให้
 เกิดความเข้าใจมีความชำนาญ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านที่มีต่อ
 เพื่อนทั้งหมด 10 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้านคุณธรรม
 และจริยธรรมที่มีต่อเพื่อนของนักศึกษามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่อัน
 ชอบธรรมของเพื่อน (2) จริงใจต่อเพื่อน (3) สร้างความรัก ความศรัทธาระหว่างเพื่อน แสดงว่า
 คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษารู้จักสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น มีความจริงใจต่อเพื่อนในการ
 ทำงานการเรียนการร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้จะต้องมีความรักเป็นพื้นฐานให้เกิดมิตรซึ่งกันและกัน จึง
 จะนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมด้านอื่นๆ ต่อไป

2.4 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านที่มีต่อ
 สถาบันทั้งหมด 5 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้าน
 คุณธรรมและจริยธรรมที่มีต่อสถาบันมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) ยกย่องปกป้อง รักษาและ

เผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน (2) เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัยของสถาบัน (3) ยอมรับในกฎระเบียบ ประเพณี อันติงามของสถาบัน แสดงว่า คณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาให้ความสำคัญของสถาบัน ศึกษาโดยเชิดชู สร้างชื่อเสียง รักษากฎระเบียบ วัฒนธรรมอันติงามของสถาบัน เพื่อให้เป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่สถาบัน

2.5 ความคาดหวังของคณาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทั่วไป ทั้งหมด 10 ด้าน จากการศึกษาพบว่า คณาจารย์ที่มีความคาดหวังในคุณลักษณะด้านทั่วไป มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ (1) เรียนด้วยความตั้งใจและให้เกียรติผู้สอน (2) ไม่ข้องแวะกับสิ่งเสพติดและ อบายมุขทุกประเภท (3) รู้จักแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม แสดงว่าคณาจารย์ต้องการให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนด้วยความตั้งใจ และให้เกียรติ กับอาจารย์ผู้สอนทั้งนี้รวมหมายถึงนักศึกษา ซึ่งเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่บางคนมีอายุมากกว่าอาจารย์ ผู้สอน บางคนมีตำแหน่งทางการเมืองหรือหน้าที่การงานในระดับสูง เมื่อเข้ามาเรียนในสถาบันจึง ควรเคารพกฎระเบียบของสถาบันซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีต่อสถาบัน การไม่ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกประเภทจะทำให้นักศึกษาสามารถใช้สติปัญญาได้อย่างเต็มที่ มีสุขภาพดี การเรียนไม่ตกและเรียนได้จบหลักสูตร รวมทั้งการใช้เวลาที่เหมาะสมในการเรียนและการทำ กิจกรรมไม่ทำอย่างหนึ่งอย่างใดมากเกินไป

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัยของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้าน คุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) คณาจารย์มีการสอนแทรก การเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของอุไรวรรณ ธนสถิต (2558) เกี่ยวกับครูเป็นตัวอย่างที่ดั่งงามเป็น แม่พิมพ์ของชาติที่สามารถเผยแพร่คุณธรรมซึ่ถึงกับดักที่เป็น อุปสรรคต่อการเสียสละทุ่มเทเวลาอบรมบ่มเพาะคุณธรรมให้กับลูกศิษย์โดยยึดหลักพระราชดำรัส ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักชัยแห่งการปฏิบัติหน้าที่การเป็นครูและผู้ ชี้นำศิษย์ให้มีจริยธรรม คุณธรรมสู่เส้นทางชีวิตแห่งคุณงามความดี และเติบโตเป็นเยาวชนที่ดั่งงาม ของชาติได้

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่องความคาดหวังของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษานี้ ทำได้ข้อค้นพบและเกิดองค์ความรู้งานวิจัยนี้ ซึ่งงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา และสามารถสร้างสำนึกแต่ละด้านให้กับนักศึกษามีอัตลักษณ์และเกิดเอกลักษณ์ที่พึงประสงค์ได้ ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน ที่เน้นให้เกิดคุณธรรมภายในจิตใจ มีสำนึกรับผิดชอบในตนเอง ทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามต่อผู้อื่นและตนเอง ไม่เอาเปรียบ รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง เคารพกฎระเบียบ ให้เกียรติซึ่งกันและกันเพื่อเกิดความสัมพันธ์ในหมู่คณะ

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถจัดกิจกรรมกับนักศึกษาในคาบกิจกรรม โดยให้มีกิจกรรมในหอประชุม เชิญวิทยากรที่นักศึกษาสนใจมานำเสนอในเรื่องต่างๆ เช่น การเมือง ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษากับค่านิยมตะวันตก ฯลฯ
2. คณาจารย์ในสถาบัน ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ว่าในเรื่องการแต่งกาย การตรงต่อเวลา ความมีอารมณ์ที่มั่นคง การมอบหมายงานที่แน่นอนชัดเจนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ นักศึกษาเห็นแบบอย่างที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- อุไรวรรณ ธนสถิต. (2558). คุณธรรมของความเป็นครู. วารสารวิชาการคุณธรรมความดี, 1 (1), 1
- Phoapoksatit, S. (1999). General Psychology. Bangkok : Mac Printing.

**ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมือง
แม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**
**People's Satisfaction towards the Administration of the Mae Hia
Municipality Administrative Council Mueang Chiang Mai District Chiang
Mai Province**

อภิรมย์ สีตาคำ, นพดณ ปัญญาวิรัตน์¹, วินิจ ฝาเจริญ²
Aphirom Sridakam, Nopphadon Panyawiratat, Winit Pharcharuen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อเสนอแนะต่อการบริหารคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแม่เหิยะเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของประชาชน; คณะผู้บริหาร; การมีส่วนร่วมของประชาชน

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Mahaculalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

² วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: aphirom2507@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the people's satisfaction towards the administration of the Mae Hia Municipality Administration. Mueang Chiang Mai District 2) To compare the satisfaction of the people towards the administration of the Mae Hia Municipality Administration. Mueang Chiang Mai District Chiang Mai Province 3) to suggest to the administration of the Mae Hia Municipality Administration quantitative research The random sampling population used in this research was 400 people residing in Mae Hia Sub-District Municipality. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation. The results showed that The level of people's satisfaction towards the administration of the Mae Hia Municipality Administrative Council. Mueang Chiang Mai District Chiang Mai Province Overall, it is at a high level. and the satisfaction of the people towards the administration of the Mae Hia Municipality Administration. Mueang Chiang Mai District In Chiang Mai Province, gender, age, education level and occupation were found to differ not statistically at the .05 level.

Keywords: public satisfaction; management team; public participation

บทนำ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นการกระจายอำนาจการปกครองโดยกิจการงานบางประการที่รัฐมอบหมายให้หน่วยงานท้องถิ่นรับไปบริหารงานเอง เป็นลักษณะของการมอบอำนาจให้ประชาชนปกครองกันเองช่วยกันคิดหรือตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เพื่อส่วนรวม ลักษณะของการกระจายอำนาจทำให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐตามสมควร เนื่องจากส่วนท้องถิ่นเน้นงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีเจตนาให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มาก (กรมการปกครอง, 2543) ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของการปกครองรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องทำหน้าที่ควบคุม ดูแล รับผิดชอบเป็นตัวแทนขององค์การ และชุมชนที่จะต้องทำหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน แก่ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรอบรู้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษากับผู้ร่วมงานได้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะของความเป็นผู้นำ (Leadership) ที่มีความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการ รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสภาพและความแตกต่างของมนุษย์มีความสามารถในการจูงใจและให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานและความสามารถในการแสดงพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และยังช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะต้องรับรู้ ว่าอะไร คือความสำคัญให้ภาพความเป็นจริงขององค์การ ซึ่งช่วยให้เห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนภายใต้ภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550) จากสภาพของชุมชนในขณะนี้ยังต้องมีการพัฒนาอีกหลายด้านที่จะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ประชาชนเกิดความผาสุก และมีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยเฉพาะเทศบาลถือว่าป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เพราะทราบปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ด้วยภารกิจ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่จะต้องดูแลประชาชนแทนรัฐบาลกลาง ซึ่งจะต้องอาศัยผู้บริหารที่มีลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงจะส่งผลต่อการบริหารเป็นไปด้วยความราบรื่น และบรรลุผลตามที่ต้องการได้เนื่องจากคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้บริหารเป็นสิ่งที่เกื้อกูลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ (เสริมศักดิ์ ชิตาลาภรณ์, 2549) หากผู้บริหารมีลักษณะไม่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น การมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาลฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดองค์การเทศบาลประกอบด้วย สภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี ซึ่งป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนได้ทำการคัดเลือก ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาบริหารเทศบาลร่วมกับข้าราชการประชาชนในองค์กรเทศบาล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ตามกระบวนการระบอบประชาธิปไตย

ดังนั้น การบริหารงานของเทศบาล ไม่ใช่ขนานนโยบายมาปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เทศบาลต้องรับภาระหรืออำนาจหน้าที่ตามแนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดอีกด้วย คณะผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจ

แนวทางดังกล่าวตามที่พระราชบัญญัติ และรัฐบาลกำหนดอีกด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจทำการศึกษาว่าปัจจุบันประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหิยะ มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลในปัจจุบันนี้ในระดับใด ประชาชนต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองกับคณะผู้บริหารเทศบาลหรือไม่ และต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนใด และประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีความคาดหวังต่อการบริหารงานเทศบาลแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลให้เป็นไปตามคาดหวังของประชาชน รวมทั้งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน และทำให้เห็นความสำคัญต่อการปกครองตามแนวทางกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น เพื่อทำให้เกิดความเข้มแข็งของการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ และเทศบาลอื่นๆ ที่มีขนาดใกล้เคียงกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเสนอแนะจากความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุ 18 ปีที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง มีจำนวน 12 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 19,297 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามาเน่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้ค้นคว้ามาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาพักอาศัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของ คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วยความพึงพอใจ 11 ด้านคือ 1)ด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารและบุคลากร 2)ด้านการพัฒนาศาสนา วัฒนธรรมและท้องถิ่น 3)ด้านการพัฒนาคุณภาพการประสาน 4)ด้านพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5)ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา 6)ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 7)ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 8)ด้านการพัฒนากีฬาและดนตรีพื้นบ้าน 9)ด้านการพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ 10)ด้านการจัดสวัสดิการสังคม และ 11)ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่พบจากการติดต่อประสานงาน และได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของเทศบาลเป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา ด้วยวิธีการประสานงานกับหัวหน้าครอบครัวในเทศบาล ทั้ง 12 ชุมชนในการแจกจ่ายและรับคืนแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนย่อยที่คำนวณได้ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม โดยให้โอกาสกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามให้ตอบแบบสอบถามอย่างเป็นอิสระ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม 400 ชุด สามารถเก็บคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ได้ทั้งหมด 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการประมวลผลข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติการทดสอบค่า t-test แบบ Two-Independent Sample Test และสถิติทดสอบค่า F-Test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) จากการทดสอบรายคู่ (Least Significant Difference : LSD.)

ตอนที่ 4 ข้อมูลคำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 80.6 ส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.2 ระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.0 และอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 58.4 มีระยะพักอาศัยในเขตพื้นที่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.6

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 3.66$ $SD = 0.84$) ยกเว้นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1)ด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารและบุคลากร 2)ด้านการพัฒนาศาสนา วัฒนธรรมและท้องถิ่น 3)ด้านการพัฒนาคุณภาพการประสาน 4)ด้านพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5)ด้าน

การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา 6)ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 7)ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 8)ด้านการพัฒนากีฬาและดนตรีพื้นบ้าน 9)ด้านการพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ 10)ด้านการจัดสวัสดิการสังคม และ 11)ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ พบว่าตัวแปรทั้งหมด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือประชาชนทุกกลุ่มมีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ มีความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ควรให้คณะบริหารมีการพบปะประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับทราบถึงปัญหาของประชาชนด้วยตนเอง การจัดการระบบน้ำประปา และการระบายน้ำภายในชุมชนที่รับผิดชอบยังไม่ดีเท่าที่ควร การให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาและจัดการอบรมอาชีพเสริมให้ผู้สูงอายุ ทั้งควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่สามารถดึงขึ้นมาเป็นอัตลักษณ์ของเทศบาล

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชไมพร วดีศิริศักดิ์ (2553) ที่พบว่าความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทตามนโยบายของเทศบาลตำบลท่าอุเทน โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล สุทธาวงศ์ (2550) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการทำงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และผลงานวิจัยของสกุลนา ทองพฤกษ์ (2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลของเทศบาลตำบลศรี้ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า มีความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลของ

เทศบาลตำบลศรี้ง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ร มัคลา (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลที่ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสุต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าสุต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย หลังจากได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสุต โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผลวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารและบุคลากร มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งอาจมาจากการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานภายในหน่วยงานให้เกิดผลดี มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบแผนไม่ละเมิดกฎกติกา และผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ การปฏิบัติตนต่อประชาชนมีความยุติธรรมต่อประชาชนในทุกชุมชน และทุกคนปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันและการปฏิบัติตนต่อพนักงานมีความยุติธรรมต่อพนักงานทุกคน คณะผู้บริหารเทศบาลมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้าถึงประชาชน อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีความสามารถมีความยุติธรรมเน้นความถูกต้องตามกฎหมายจึงทำให้ความพึงพอใจด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ด้านพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ อาจเนื่องมาจากการบริหารงานให้เป็นตามระเบียบข้อบังคับและมีการกำหนดทิศทางในการทำงานชัดเจน การแถลงผลการปฏิบัติให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปแสดงความคิดเห็นการปฏิบัติงานของเทศบาล มีการปฏิบัติงานสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ นโยบายการทำงานที่กำหนดขึ้นสอดคล้องกับงานที่เทศบาลเคยปฏิบัติมาแล้วในอดีต และมีการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลคณะผู้บริหารเทศบาล มีการกำหนดทิศทางในการทำงานไว้อย่างชัดเจนจึงทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงการทำงานเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ด้านการจัดสวัสดิการสังคม มีระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นนี้อาจเพราะผู้บริหารมีการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ เช่นเงินเบี้ยยังชีพ เป็นต้น การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมสงเคราะห์ผู้พิการ เช่นเงินเบี้ยยังชีพ อุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ อบรม

อาชีพ ให้สามารถฟื้นฟู ปรับสภาพให้ช่วยเหลือตนเองได้ มีการสนับสนุนส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มสตรี เด็ก เยาวชน ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก จึงอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแลความปลอดภัยให้ประชาชน มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับประชาชน และมีการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาร่วมกับองค์กรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและประชาชนเข้าไปส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือเสนอข้อคิดเห็นได้

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเพราะผู้บริหารมีการจัดโครงการอาหารกลางวันและอาหารเสริมสำหรับเด็กนักเรียน และให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ทุกระดับการศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล มีการจัดกิจกรรมสำหรับส่งเสริมให้เยาวชนมีการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแต่ละระบบการศึกษา เช่น การศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการศึกษาภาครัฐและเอกชนเป็นประจำทุกปี คณะผู้บริหารได้เน้นเรื่องอาหารเสริมสำหรับนักเรียนซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเยาวชนเป็นกำลังสำคัญต่อไปข้างหน้าที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลต่อไป จึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์สองข้างถนนในเขตเทศบาล ให้มีความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการดำเนินการติดตั้งและบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะอย่างทั่วถึงและเพียงพอ สภาพของถนนมีการซ่อมแซมบำรุงรักษาสมาเสมอไม่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบของทางเดินเท้า อาคารสถานที่ มีการดูแลจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลให้สะอาดอยู่เสมอและ จัดระบบสาธารณสุขให้มีความพร้อมในการออกปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว และระงับเหตุได้ทัน คณะผู้บริหารได้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในเขตเทศบาลให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งผลให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น จึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว มีระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อนี้อาจเป็นเพราะมีการวางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทุกด้าน เช่น การอนุรักษ์ การป้องกันทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมด้านนันทนาการตามแหล่งท่องเที่ยวและการบริหารพัฒนาบุคลากร การบริการและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวดูแลบริหารสาธารณะทุกด้าน เช่น

การจัดเก็บหรือทำลายขยะ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในเทศบาล การทำประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว เผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้แก่สาธารณชนผ่านสื่อต่างๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยว และจัดให้มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่พัก อาหาร และเครื่องดื่ม คณะผู้บริหารได้มีการวางแผนส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาล การเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้ไปสู่สาธารณชนเพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับทราบก่อให้เกิดการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ให้คืนกับสู่ประชาชนจึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการพัฒนาศาสนา วัฒนธรรมและท้องถิ่น มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเช่น ประเพณีสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ การส่งเสริมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น แพทย์แผนโบราณ เป็นต้น เป็นการส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น เช่น การละเล่นพื้นเมืองต่างๆ คณะผู้บริหารได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาให้การสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นอาชีพของประชาชน อีกทั้งยังเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนในการเป็นศาสนิกชนที่ดีจึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนากีฬาและดนตรีพื้นบ้าน มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหาร มีการจัดให้มีโครงการส่งเสริมการออกกำลังกายของประชาชน จัดให้มีสถานที่ในการออกกำลังกายให้กับประชาชนอย่างเหมาะสม การสนับสนุนส่งเสริมอุปกรณ์พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จึงทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นในเรื่องสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหลักสำคัญ จึงทำให้ความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการทบทวนวรรณกรรมและการสังเคราะห์ผลงานวิจัย ซึ่งเกิดการพัฒนาและต่อยอดแนวความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับบุคคล กลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน อาทิ ผู้บริหาร พนักงาน นักการเมือง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนตลอดจนถึงประชาชนในองค์กร เพื่อนำมาพิจารณาว่ากลุ่มต่างๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของเทศบาลในระดับใด

และอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อการบริหารของเทศบาลด้วย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี แล้วทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อช่วยตัดสินใจการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลให้ประสบผลสำเร็จ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารของคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ การพัฒนาทั้ง 11 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารและบุคลากร 2)ด้านการพัฒนาศาสนา วัฒนธรรมและท้องถิ่น 3)ด้านการพัฒนาคุณภาพการประสาน 4)ด้านพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5)ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา 6)ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 7)ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 8)ด้านการพัฒนากีฬาและดนตรีพื้นบ้าน 9)ด้านการพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ 10)ด้านการจัดสวัสดิการสังคม และ 11)ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นผู้บริหารที่จะรักษาคุณภาพของการบริหารงานไว้ให้ต่อไปหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ส่วนความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านการพัฒนาท่องเที่ยวโดยภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรจะทำการปรับปรุงแก้ไขงานพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาล ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น โดยใช้รูปแบบของการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยว และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมีคณะกรรมการดูแลงานด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนรู้จักมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเจาะลึกถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของผู้บริหารเทศบาลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานและปรับปรุงแก้ไขและนำมาใช้พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2543).กระทรวงมหาดไทยกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์
 อสารศึกษาดินแดงกรมการปกครอง
- ชไมพร วดีศิริศักดิ์. (2552). ความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทตาม
 นโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม.
 (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทศพล สุทธาวงศ์. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารตำบล
 กรณีสึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. (ปริญญารัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิมพ์ร มัคลา. (2556). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลที่ได้รับ
 การยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีสึกษาเทศบาลตำบลท่าสุต อำเภอเมือง
 จังหวัดเชียงราย. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สกุลนา ทองพฤกษ์. (2552). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบล
 ของเทศบาลตำบลศรี้ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. (ปริญญาบริหารธุรกิจ
 มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ เอ็กสเปอร์เน็ท.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ .(2549). ภาวะผู้นำ ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติใน. การ
 บริหารการศึกษา หน้าที่ 5 หน้า 1-100 นนทบุรี.

**แนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการแปรรูปปลาเค็มบ้านหาดทรายดำใน
พื้นที่เทศบาลตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง**

**Development guidelines for raising the standard of salted fish
processing at Baan Sai Dam Beach in Ngao Subdistrict Municipality
Area Mueang Ranong District, Ranong Province**

สุรักษ์ ทัพภา, ปภัสรา อินทรุด, นียดา เทพทอง, และจิตตมาศ นาคเกลี้ยง¹

Surak Tappa, Paphatsara Inthakrut, Niyada Teptong and Jittamas Nakkliang

บทคัดย่อ

พื้นที่บ้านหาดทรายดำ เทศบาลตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ติดกับทะเล และมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ชุมชนประกอบอาชีพชาวประมง จึงชุมชนมีอัตลักษณ์ที่ขึ้นชื่อโดดเด่นคือ ปลาเค็มหาดทรายดำเป็นปลาเค็มแดดเดียว ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่เกิดจากวิถีชีวิตในการถนอมอาหารไว้ในการประทานกันเอง ทีมงานวิศวกรสังคมและชาวบ้านเพื่อประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำ เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้ชาวบ้านผู้ผลิตปลาเค็มหาดทรายดำมีรายได้ ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำเป็นที่ดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคได้เท่าที่ควร ฉะนั้นทีมงานวิศวกรสังคมจึงต้องมุ่งเน้นและพัฒนาเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำมีคุณภาพและสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคไปในทิศทางที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาแปรรูป; ผลิตภัณฑ์ปลาเค็ม; ระบบเศรษฐกิจชุมชน

ABSTRACT

Black sand beach house Ngao Subdistrict Municipality Mueang Ranong District, Ranong Province, is close to the sea and is very fertile. Community of fishermen Therefore, the community has a distinctive identity, namely Salted fish at

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Suratthani Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: 6115105001008@student.sru.ac.th

Black Sand Beach is a sun-dried salted fish. which is a product of the community resulting from a lifestyle of preserving food for eating among themselves A team of social engineers and villagers to brainstorm meetings involved in the development and upgrading of black sand beach salt fish products. to create added value During the epidemic situation of the coronavirus (COVID-19), the villagers who produce salted fish at the Black Sand Beach have income. Salted fish products at Black Sand Beach have attracted the attention of consumers as they should. Therefore, the team of social engineers must focus and develop to make the black sand beach salt fish products of quality and able to meet the needs of consumers in a better direction.

Keywords: privatization development; salted fish products; community economy

บทนำ

ผลิตภัณฑ์ระดับท้องถิ่น มีความสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจจากฐานราก ทำให้ประเทศไทยมีการสร้างกลไกส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นจากชุมชนและมีการผลักดันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการผลักดันนโยบายผลิตภัณฑ์ที่เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนมีรายได้ และเป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจจากฐานรากไปสู่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจในระดับประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560-2579 (2560 : 7) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การดำเนินงานภายใต้แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560-2579 เพื่อให้เกิดการยกระดับสังคมไทยสู่สังคมที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมจากสังคมฐานความรู้จะครอบคลุมการดำเนินงานทั้งในภาคการผลิต ภาคการบริโภค และภาคปัจจัยสนับสนุน และในทุกระดับตั้งแต่ระดับประชาชนหรือประชาคม ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ

บ้านหาดทรายดำ หมู่ที่ 5 ตำบลหวาง อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง เดิมเป็นชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลอพยพเข้ามาพร้อมกับเจ้าเมืองระนอง ประมาณ 200 ปีก่อนเข้ามาประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านและค้าขายสินค้ากับพม่าและปักษ์ใต้มาทราบ พ.ศ.ที่แน่ชัดแต่เริ่มก่อนก่อตั้งสมัยผู้เฒ่าหมา เดิมหมู่บ้านหาดทรายดำเดิมมีชื่อเรียกว่า เกาะกั้ง หมู่บ้านหาดทรายดำ ประกอบด้วย 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้านอก ชุมชนบ้านหน้าในหรือชุมชน หาดทรายดำ ชุมชนบางจาก ชุมชนคลอง

นาว ซึ่งชุมชนหาดทรายดำเป็นชุมชนที่มีประชากรอาศัยเยอะที่สุด ปัจจุบัน 195 ครัวเรือน ประชากร 663 คน ชุมชนหาดทรายดำ เป็นชุมชนเกาะกลางทะเล พื้นที่เกาะจะมีทะเลล้อมรอบทิศ ตะวันตกติดตำบลเกาะพยาม ทิศเหนือติดเกาะสินไห ทิศตะวันออกติดตำบลหงาว ทิศใต้ติดตำบล ราชกรูด ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก ได้แก่ การทำอวนปูม้า อวนกุ้ง และอวน ปลา ทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่ในทุกครัวเรือนมีอาชีพค้าขายสัตว์น้ำที่ได้มาจากการทำประมง อีกทั้งมี การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำ

ปลาเค็มหาดทรายดำเป็นปลาเค็มแดดเดียว ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนหาดทรายดำ ที่เกิด จากวิถีชีวิตในการถนอมอาหารและการสร้างมูลค่าเพิ่ม แต่สืบเนื่องจากชาวบ้านที่เป็นผู้ผลิตยังไม่มี ความชำนาญในเรื่องของการตลาด กระบวนการในการผลิตที่ขาดคุณภาพ รวมถึงผลิตภัณฑ์ยังไม่มี ความโดดเด่น จึงส่งผลต่อผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคไม่มีความเชื่อถือในผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ปลาเค็ม หาดทรายดำจึงไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนทั่วไป รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จึงมาจาก นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในพื้นที่หาดทรายดำ แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโค โรนา (COVID-19) ทำให้ชาวบ้านผู้ผลิตปลาเค็มหาดทรายดำขาดรายได้ ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาด ทรายดำจึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคได้เท่าที่ควร ฉะนั้นจึงต้อง มุ่งเน้นและพัฒนาเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำมีคุณภาพและสามารถตอบโจทย์ความ ต้องการของผู้บริโภคไปในทิศทางที่ดีขึ้น

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำจึงเป็นสิ่งที่ต้องเร่งพัฒนา เพื่อให้ปลาเค็มหาด ทรายดำเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคและเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพื่อ การยกระดับและพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนหาดทรายดำที่จะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจใน ระดับประเทศต่อไป ซึ่งรูปแบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำ จากการลงพื้นที่ผู้วิจัย เล็งเห็นว่าควรมีแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับการแปรรูปปลาเค็มหาดทรายดำ ของชุมชนบ้าน หาดทรายดำ ตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ใน 2 ประเด็น ดังนี้ 1. การพัฒนาการ ผลิต โดยพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มาตรฐาน OTOP และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และ 2. การพัฒนาการตลาด โดยขยายช่องทางการตลาดในรูปแบบตลาด ออนไลน์ ซึ่งแนวทางดังกล่าวเปรียบเสมือนแผนการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อยกระดับ การแปรรูป ปลาเค็มหาดทรายดำ ของชุมชนบ้านหาดทรายดำ ตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

เนื้อเรื่อง

ศึกษาวิเคราะห์เรื่องการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการแปรรูปปลาเค็มหาดทรายดำของชุมชนในตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เป็นเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมของกับชาวบ้าน โดยคณะทีมงานวิศวกรสังคม จะชี้แจงรายละเอียดทั้งแนวคิด บริบทพื้นที่ กระบวนการและวิธีการพอที่จะสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งเป็นการผลิต ซื้อขาย แลกเปลี่ยนและการบริโภคของคนในชุมชน โดยครอบครัว ชุมชน เป็นหน่วยผลิตโดยอาศัยแรงงาน ครอบครัวและทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

ฉัตรชัย ลอยฤทธิวิรุฒไกร (2552: 42) กล่าวว่า เศรษฐกิจในชุมชนลักษณะความพอเพียง และการพึ่งพาตนเอง โดยครอบครัวเป็นหน่วยการผลิต พึ่งทรัพยากรท้องถิ่น พึ่งตัวเองและพึ่งกันเอง ในชุมชนก่อน เมื่อครอบครัวอยู่ได้จึงเกิดการสะสมและค้าขาย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สูงขึ้นก็ขายในตลาดใกล้ตัว นอกจากนั้น เสรี พงศ์พิศ (2552: 177) กล่าวว่า เศรษฐกิจชุมชนไม่เน้นการแข่งขัน แต่ให้ความสำคัญกับการร่วมมือไม่มีการผูกขาดเพราะชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกัน ไม่ก่อให้เกิดความรวยกระจุกความจนกระจาย ซึ่งสอดคล้องกับ ทรงจิต พูลลาภและคณะ (2547: 28) เศรษฐกิจชุมชนคือการดำรงอยู่เพื่อความอยู่รอดของครอบครัวและชุมชนให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ การบริโภคภายในครอบครัวไม่เน้นการขาย แต่นอกเหนือจากการดำรงชีพ ก็จะดำเนินการค้าขาย

จากแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจชุมชนเป็นเศรษฐกิจที่ครอบครัวภายในชุมชนเป็นหน่วยผลิต ซึ่งไม่เน้นการแข่งขัน ทำเพื่อการดำรงอยู่ แต่นอกเหนือจากการดำรงอยู่ก็จะเกิดการค้าขาย แต่จะเป็นการค้าขายในลักษณะของตลาดใกล้ตัว ไม่ได้เกิดการขยายตลาดอย่างกว้างขวาง ซึ่งการทำปลาเค็มหาดทรายดำของชาวบ้านก็จัดเป็นเศรษฐกิจระดับชุมชน เนื่องจากชาวบ้านออกหาปลา และนอกเหนือจากการดำรงชีพก็นำมาแปรรูปเป็นปลาเค็มเพื่อสามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นกับครอบครัวและชุมชน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เป็นการทำให้สินค้าเดิมมีคุณค่าหรือจุดเด่นเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะสามารถดึงดูดให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจ และจะส่งผลให้เพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ดังนี้

บรรจง จันทมาศ (2546) และ เสาวณี จุลิรัชนิกร (2547) ได้กล่าวแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความสอดคล้องกัน ดังนี้ การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ซึ่งการเพิ่มคุณค่าไม่ใช่การเพิ่มราคา กล่าวคือ ราคาเท่าเดิมแต่ได้สินค้าที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ทำให้ลูกค้ามีความต้องการมากขึ้น

จากการแนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์เป็นการเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อถือและดึงดูดความต้องการที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภคได้มากขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตสินค้าที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งมีนักวิชาการ ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนี้ กิตติ ลิ้มสกุล (2549) กล่าวว่า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น เพิ่มจิตสำนึกของคนในชุมชน พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและขยายโอกาสทางการตลาดจนกระทั่งสามารถส่งออกได้

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ การผลิตหรือจัดทำสินค้าที่เกิดจากทรัพยากรภายในชุมชน โดยผลิตภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ มีเอกลักษณ์เป็นจุดเด่นของชุมชน เพื่อสามารถขยายโอกาสทางการตลาดให้มีความก้าวหน้าและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ซึ่งปลาเค็มหาดทรายขาว ยังไม่ได้รับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เนื่องจากขั้นตอนในการผลิตที่ชาวบ้านยังไม่มีมาตรฐาน ทำให้ปลาเค็มหาดทรายดำยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ จึงต้องมีการปรับขั้นตอนการผลิตให้มีคุณภาพมากขึ้น และสร้างความโดดเด่นเพื่อจะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนบ้านหาดทรายดำ

4. แนวคิดด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

แนวคิดด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสินค้าที่มีอยู่เดิมให้มีคุณภาพและสร้างสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่ง Fuller, G.W. (1994 อ้างถึงใน จิตพนธ์ ชุมเกต, 2560: 11) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์มากมายและมีลักษณะครอบคลุมกว้างขวาง แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่ que สร้างผลกำไร และเพื่อความอยู่รอดของบริษัท

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เกิดการสร้างแนวคิดใหม่ในผลิตภัณฑ์เดิม เกิดความเปลี่ยนแปลงทำให้ตัวผลิตภัณฑ์มีคุณภาพที่ดีขึ้น

ซึ่งผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำเป็นผลิตภัณฑ์เดิมที่ต้องการปรับให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากกว่าเดิม เพื่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ที่ดีกว่าเดิม

5. วิถีกระบวนการการถอดบทเรียนแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการแปรรูปปลาเค็มหาดทรายดำ ของชุมชนในตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

➤ ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ :

- กระบวนการแปรรูปปลาเค็มบ้านหาดทรายดำของชุมชนในตำบลหงาวให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

- เกิดการตลาดรูปแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในการขายผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ

➤ บทเรียน (ความรู้/การเรียนรู้) ที่ได้ :

จากการศึกษาผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ ตำบลหงาวพบว่า พื้นที่ในตำบลหงาว จังหวัดระนอง เป็นพื้นที่ที่ในทะเลมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการ/ผู้ผลิต คือนางสมใจ กาญจนกุล ประกอบอาชีพค้าขาย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ปลาเค็มไว้ว่า เป็นกระบวนการผลิตที่ใช้ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการทำ แต่ยังคงขาดการพัฒนากระบวนการผลิตของตัวผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานอยู่ รวมไปถึงการตลาดที่ยังคงเป็นแบบเดิมอยู่

➤ แนวคิดการพัฒนางานในอนาคต :

ทางวิศวกรสังคมในตำบลหงาวได้เล็งเห็นถึงปัญหาผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ โดยเป็นผลิตภัณฑ์เดิมที่ต้องการปรับให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากกว่าเดิมและมีกลไกทางการตลาดที่ดีขึ้นเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบโจทย์ผู้บริโภคได้มากขึ้น โดยการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และแนวคิดด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์มาใช้สำหรับการยกระดับมาตรฐานการแปรรูปปลาเค็มบ้านหาดทรายดำของชุมชนในตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนองให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต่อไป

6. ข้อมูลทั่วไปของตำบลหงาว

หงาวมีที่มาของชื่อเล่ากันว่าเป็นชื่อของวัวป่า ซึ่งคนจีนเรียกว่าโหวง เนื่องจากหงาวแต่โบราณจะเป็นทุ่งหญ้ากว้างใหญ่ มีสัตว์ประเภทกึ่งนกอาศัยอยู่มาก โดยเฉพาะวัวป่า เมื่อครั้งพระยาดำรงสุจริตมหิศรภักดี (คอซุดิจัยง) เข้ามาบุกเบิกทำเหมืองแร่ จึงมีคนเข้ามาอาศัยอยู่มาก จึงเรียกทุ่งแห่งนี้ว่าทุ่งโหวง คือทุ่งวัวป่า ต่อมาเพี้ยนเป็นทุ่งหงาว ทุ่งหงาวเริ่มมีคนอาศัยอยู่มากเรื่อย ๆ เมื่อปี พ.ศ.2454 เนื่องจากบริษัท ไซมิสซินดิเกรต ได้เข้ามาทำ สัมปทานบัตร ขุดแร่ดีบุกในทุ่งแห่งนี้ จึง

ได้ยกฐานะขึ้นเป็นตำบล เรียกว่าตำบลหงาว เทศบาลตำบลหงาว บ้านหาดทรายดำเดิมเป็นชุมชนชาวจีนโพ้นทะเลอพยพเข้ามาพร้อมกับเจ้าเมืองระนอง ประมาณ 200 ปีก่อนเข้ามาประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านและค้าขายสินค้ากับพม่าและยังไม่ทราบปี พ.ศ. ที่แน่ชัดแต่เริ่มก่อตั้งสมัยผู้เฒ่าหมาเป็นหมู่บ้านหาดทรายดำเดิมมีชื่อเรียกว่า เกาะกั้ง หมู่ 5 นั้น 1 หมู่บ้าน 4 ชุมชน ประกอบไปด้วย 1.ชุมชนบ้านหน้านอก 2.ชุมชนบ้านหน้าในหรือชุมชนหาดทรายดำ 3.ชุมชนบางจาก 4.ชุมชนคลองนาว แต่ชุมชนหลักคือชุมชนหน้าในหรือชุมชนหาดทรายดำที่มีประชากรอาศัยมากที่สุดสาเหตุที่เรียกเกาะหาดทรายดำ เนื่องจากเกาะจะมีป่าชายเลนที่เป็นต้นโกงกางเมื่อกิ่งไม้ใบไม้มันร่วงและเริ่มเปื่อยจะเป็นสีดำ ที่เรียกว่าซิป่นนั้นเมื่อมีพายุจะพัดเข้ามาติดหาดเป็นสีดำตลอดแนวหาดหาดทรายดำเป็นเกาะที่อยู่กลางทะเลอันดามัน พื้นที่เกาะจะมีทะเลล้อมรอบทิศตะวันตกติดตำบลเกาะพยามทิศเหนือติดเกาะสินไหทิศตะวันออกติด ตำบลหงาวทิศใต้ติดตำบลราชกรูด ประชาชนในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธอิสลามมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจคือศาลพ่อตาแปะ เป็นที่เคารพนับถือที่มีมาตั้งแต่แรกเดิมมีประชากร 60 ครัวเรือนปัจจุบัน 195 ครัวเรือน ประชากร 663 คน

ภาพที่ 1 : แผนภาพพื้นที่ตำบลหงาว

ผลการศึกษาพบว่า บริบทชุมชนเกาะหาดทรายดำ มีความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีความน่าสนใจในด้านวิถีชีวิตแบบชาวประมง ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นการส่งเสริม และสืบสาน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่ม และได้ดำเนินการบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 1 หมู่บ้าน 1 ผลิตภัณฑ์ คือ นางสมใจ กาญจนกุล หมู่ที่ 5 ตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ในการทำ “ปลาเค็มหาดทรายดำ” เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. สภาพปัญหาของชุมชนในตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

7.1 กระบวนการผลิตปลาเค็ม

ไทม์ไลน์กระบวนการ ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ ชื่อผู้ให้ข้อมูล นางสมใจ กาญจนกุล อาชีพ ค้าขาย

กระบวนการ ที่....	ระยะเวลา	รายละเอียด ทำอะไร / ทำอย่างไร
1	8 ชั่วโมง	ออกเรือหาปลา
2	30 นาที	แยกประเภทของปลา
3	10 นาที	เอาปลาแช่น้ำเพื่อง่ายต่อการชูดเกล็ด
4	1 ชั่วโมง	ขูดเกล็ดตัดหัวปลาออก
5	30 นาที	ผ่าหลังปลา
6	10 นาที	ล้างทำความสะอาด นำปลาใส่ตระกร้าเพื่อสะเด็ดน้ำ
7	30 นาที	นำเกลือมาละลายน้ำสะอาดและนำปลาที่เตรียมแช่
8	5 นาที	แช่น้ำเกลือพักไว้
9	8 ชั่วโมง	นำไปตากแดดตลอดวันแล้วนำมาเก็บในตู้เย็น
10	8 ชั่วโมง	นำปลาไปตากแดดอีกครั้งเพื่อให้แห้งสนิท

ภาพที่ 2 : กระบวนการผลิตปลาเค็ม

จะพบว่า จากขั้นตอนการผลิตปลาเค็มของชาวบ้านตำบลหงาว ยังเป็นกระบวนการที่ไม่เป็นมาตรฐานอยู่ โดยในส่วนนี้อาจทำให้ตัวผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำยังไม่ได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้บริโภค โดยกระบวนการผลิตปลาเค็มที่มีมาตรฐาน มีขั้นตอนดังนี้

- นำปลาสดที่ได้มาล้างให้สะอาดประมาณ 3 – 4 ครั้ง
- คัดแยกขนาดของปลาที่ได้ประมาณ 2 – 3 ขนาด
- นำปลามาตัดหัวออก (เฉพาะปลาบางชนิด)
- นำปลามาล้างและทำความสะอาดซ้ำอีกประมาณ 4 –5 ครั้ง
- ต้มน้ำให้เดือดแล้ว จากนั้นพักน้ำเดือดให้เย็นตัวลงพอประมาณ (น้ำอุ่น)
- นำเกลือไอโอดีนมาละลายลงในน้ำอุ่นที่เตรียมไว้ โดยมีอัตราส่วน ดังนี้ (ปลาสดที่

ทำความสะอาดแล้ว 10 กิโลกรัม : เกลือไอโอดีน 4 ชีด)

- นำปลาที่ผ่านการล้างสะอาดแล้วลงไปแช่ทิ้งไว้ประมาณ 15 นาที
- นำปลาที่แช่ทิ้งไว้ขึ้นมาและพักปลาให้สะเด็ดน้ำเกลือพอประมาณ
- นำปลาที่ผ่านการสะเด็ดน้ำ แล้วนำไปตากแดดบนตะแกรงหรือร้านยกสูงทางมุ้งกันแมลงที่เตรียมไว้สำหรับการตากปลาสดให้แห้งโดยใช้เวลาดตากแดด ประมาณ 8 ชั่วโมง ในระหว่างที่ทำการตากแดด ให้พยายามพลิกตัวปลากลับไปกลับมาบ่อย ๆ เพื่อช่วยทำให้ตัวปลาแห้งอย่างสม่ำเสมอ

- หลังจากนั้นให้ทำการเก็บปลาที่ตากแห้งแล้ว เพื่อเก็บบรรจุไว้ในตู้เย็นเพื่อรักษาคุณภาพ ของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพื่อรอจำหน่ายต่อไป

หมายเหตุ : ไม่ควรนำปลาทากแดดจนปลาเค็มแห้งจนเกินไป เพราะจะทำให้เนื้อปลาเค็มแข็งและห้ามตัวปลาเค็มโดนน้ำโดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้ปลาเค็มเน่าได้

ภาพที่ 3 : ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำ

โดยในการผลิตผลิตภัณฑ์ปลาเค็ม ควรมีคุณลักษณะที่ดี ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปในภาชนะบรรจุเดียวกันต้องเป็นปลาชนิดเดียวกัน มีรูปทรงและขนาดใกล้เคียงกัน ภายในช่องท้องต้องไม่มีเศษลำไส้ติดอยู่ ลำตัวและผิวหนังต้องไม่แตก ฉีกหรือขาด
2. สี ต้องมีสีที่ดีตามธรรมชาติของปลาเค็ม
3. กลิ่นรสต้องมีกลิ่นรสที่ดีตามธรรมชาติของส่วนประกอบที่ใช้ปราศจากกลิ่นรสอื่นที่ไม่พึงประสงค์ เช่น กลิ่นอับ กลิ่นหืน กลิ่นเหม็นเน่า รสขม
4. ลักษณะเนื้อต้องแน่น ไม่แข็งกระด้างหรือนิ่มละ
5. วัตถุดิบอาหารห้ามใช้วัตถุกันเสียและสีสังเคราะห์ทุกชนิด
6. เกลือ ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 โดยน้ำหนัก

7.2 การตลาดของผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ ตำบลหงาว

จากการศึกษาการตลาดของชุมชนในตำบลหงาว พบว่าในการซื้อ-ขายผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ ยังมีแค่แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์แบบเดิม คือร้านขายของฝากในตำบลหงาว และ ร้านของชำในตำบลหงาว ซึ่งในส่วนนี้จะเห็นถึงสภาพปัญหาตรงที่ว่าในการตลาดแบบเดิมคือผู้บริโภคจะต้องเดินทางมาซื้อผลิตภัณฑ์ถึงที่ตำบลด้วยตนเองถึงจะได้ผลิตภัณฑ์ไป ซึ่งเป็นการเสียเวลาในการเดินทางมา และด้วยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid – 19 ทำให้ไม่สามารถเดินทางมายังตำบลได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์ปลาเค็มบ้านหาดทรายดำ ตำบลหงาวมียอดขายที่ลดน้อยลง และส่งผลกระทบต่อรายได้ของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก

8. แนวทางในการพัฒนาการแปรรูปปลาเค็มหาดทรายดำ ของชุมชนในตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

8.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของตำบลหงาว สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

- จุดแข็ง พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีฝีมือ มีทักษะความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการผลิตเป็นอย่างดี เป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
- จุดอ่อน พบว่า ยังไม่มีกระบวนการวิธีในการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานและความเข้าใจในการวางแผนการบริหารงานด้านการตลาดแบบออนไลน์
- โอกาส พบว่า กระแสการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ความนิยมในการบริโภคปลาเค็มมีมากขึ้น รวมไปถึงชาวบ้านในตำบลที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- ภาวะคุกคาม พบว่า เนื่องจากในชุมชนขาดการพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สินค้ายังไม่ได้รับกระบวนการผลิตที่มาตรฐาน

8.2 แนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับการแปรรูปปลาเค็มหาดทรายดำของชุมชนบ้านหาดทรายดำ ตำบลหงาว อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1) การพัฒนาการผลิต โดยพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มาตรฐาน OTOP และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การพัฒนาการผลิตของผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำให้มีคุณภาพและผ่านมาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานผลิตภัณฑ์มาตรฐาน OTOP และมาตรฐานอื่น ๆ จำเป็นต้องปรับปรุงสภาพขั้นตอนในการผลิตให้มีความสะอาดถูกสุขลักษณะ เพื่อสามารถขอรับการรับรองมาตรฐานอาหารและยา จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

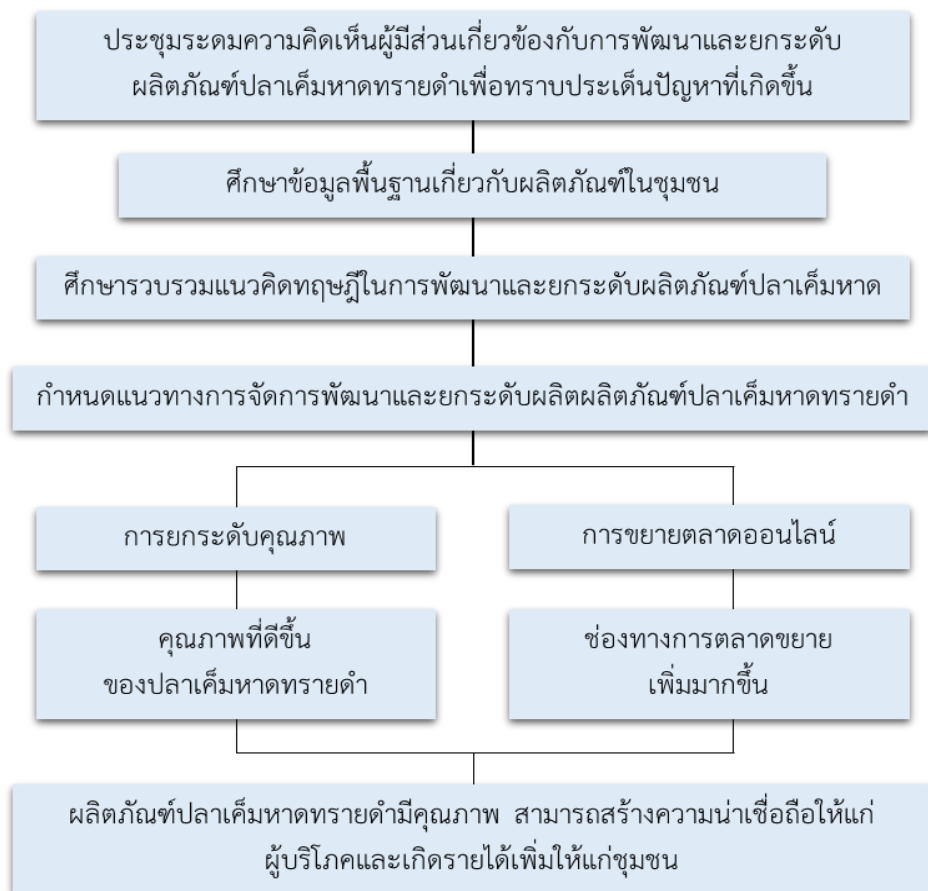
2) การพัฒนาการตลาด โดยขยายช่องทางการตลาดในรูปแบบตลาดออนไลน์ กล่าวคือ การพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์ปลาเค็มหาดทรายดำให้สามารถเป็นที่รู้จักในท้องตลาดมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีผลกระทบในเรื่องของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้รายได้ของชุมชนลดน้อยลง เนื่องมาจากการจัดจำหน่ายส่วนใหญ่จะเป็นการฝากขายร้านค้า ร้านขายของฝากในตลาด เมื่อไม่มีนักท่องเที่ยวจึงส่งผลกระทบให้การตลาดในรูปแบบนี้ไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอให้แก่ชาวบ้านผู้ผลิตปลาเค็มหาดทรายดำ ซึ่งการพัฒนาการตลาดในรูปแบบออนไลน์จึงเป็นสิ่งที่สามารถนำมาแก้ไข เพื่อให้การจัดจำหน่ายมีช่องทางที่หลากหลายมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องปรับการตลาดให้มีช่องทางในการจัดจำหน่ายออนไลน์ เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้มากขึ้นและช่วยให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

สรุป

บริบทชุมชนเกาะหาดทรายดำ มีความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมีความน่าสนใจในด้านวิถีชีวิตแบบชาวประมง ที่มีวิศวกรรมสังคมในดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นการส่งเสริม และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และสืบ สานภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่ม ในการทำ “ปลาเค็มหาดทรายดำ” เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

ผลิตภัณฑ์ในชุมชนท้องถิ่น เป็นตัวช่วยสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจในระดับประเทศ เพราะระบบเศรษฐกิจชุมชนเป็นระบบฐานรากที่จะช่วยในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจระดับประเทศให้เกิดความยั่งยืน แต่เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนขาดความรู้ในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะก่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีการตลาดในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภค ซึ่งชุมชนบ้านหาดทรายดำก็ประสบปัญหาในการผลิตผลิตภัณฑ์ 2 ประเด็น คือ คุณภาพของปลาเค็มที่ยังไม่ได้รับมาตรฐานและการตลาดที่ยังขยายไม่กว้างขวางเพียงพอต่อการสร้างรายได้ ดังนั้นการรวบรวมแนวคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ทางชุมชนกระทบประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ เร่งพัฒนาคุณภาพของปลาเค็มหาดทรายดำและการขยายตลาดในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะแสดงขั้นตอนดังนี้

แผนผังสรุปองค์ความรู้แนวทางในการพัฒนาและยกระดับ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ลีมสกุล (2549). แนวทางการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน
- คณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบ การบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน. (2560). แผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560-2579. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2564, จาก <https://1th.me/r49ub>
- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการ จัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. การวิจัย คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร

- ฉัตรชัย ลอยฤทธิวิไกร (2552). การจัดการตลาดและวิสาหกิจชุมชน. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทรงจิต พูลลาภและคณะ (2547). การวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเส้นทางสายฝ้าย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- บรรจง จันทมาศ (2546). การบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิต. กรุงเทพฯ: เยาวชน
- เสรี พงศ์พิศ (2552). คู่มือทำวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา
- เสาวณี จุลิรัชนิกรและคณะ (2547). คู่มือฝึกอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP). ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกง
บ้านทุ่งคาในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

The Upgrading products and increasing the market value of Ban
Thung Kha Curry Group Community Enterprise Hat Som Pan
Subdistrict Mueang Ranong District

ดวงหทัย ประทีปะเสน, อัษฎาวุธ กี่อำไพ, ฐิตินันท์ ไสฉิม,
พีรพล ประชุมรัตน์, ธิดาร์ตน์ ขนุนนิล¹

Duanghathai Pratipasan, Asadawut Kiampai, Thitinan Saichim,
Peerapon prachumrat, Thidarat Kanunnin

บทคัดย่อ

ผลิตภัณฑ์เครื่องแกงวิสาหกิจชุมชน เป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมอาหารปักษ์ใต้ แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้กลับไม่พบในท้องตลาด จึงได้มีความคิดที่จะยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของกลุ่มเครื่องแกงบ้านทุ่งคาในพื้นที่ตำบล หาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ผลการศึกษาการพัฒนาต่อยอดเพิ่มมูลค่าสิ่งที่มีอยู่ส่งเสริมให้ชาวบ้านในตำบลรู้จักสร้างองค์ความรู้ และสร้างเครือข่าย ขยายกลุ่มเครื่องแกงให้เป็นที่ยอมรับ และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ในชุมชน มาปรับใช้ในการทำผลิตภัณฑ์เครื่องแกงเพื่อเป็นที่ยอมรับ และสามารถหาซื้อได้ง่ายในท้องตลาด โดยการสร้างเพจ Facebook ลงขายทางออนไลน์ และออกแบบแพคเกจจิ้ง ให้มีความน่าสนใจ เพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในตำบล

คำสำคัญ : การยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่า, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกง, วัฒนธรรมอาหารปักษ์ใต้

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Surattthani Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: 6104302001016@student.sru.ac.th

Abstract

Community Enterprise Curry Product, it is a product that reflects the identity of the southern food culture. But these products are not found in the market. Therefore, there was an idea to upgrade the product and increase the market value of the Ban Thung Kha curry paste in Hat Som Pan Sub-District, Muang District, Ranong Province. Know how to create a body of knowledge and build a network Expand the curry group to be known. And bring new technology to apply in the community to be used in making curry products to be known and can be easily purchased in the market By creating a Facebook page to sell online. And package design to be interested in order to increase the value of the products and generate income for the villagers in the sub-district.

Keywords: product upgrading and adding value, curry paste community enterprise, southern food culture.

บทนำ

จากยุทธศาสตร์นโยบายวาระกรมการพัฒนาชุมชนและสถานการณ์ดังกล่าวกรมการพัฒนาชุมชนจึงได้ดำเนินการส่งเสริมการสร้างอาชีพที่เป็น “สัมมาชีพ” โดยไม่ทำให้เกิดการเบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ให้กับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และมีความพร้อมเข้ารับการอบรมอาชีพ โดยใช้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” สอนอาชีพที่เขาต้องการอยากทำประกอบกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางดำเนินงาน เป็นความพอเพียงขั้นพื้นฐานในระดับครอบครัว ให้ครัวเรือนมีความเป็นอยู่ที่พึ่งตนเองได้อย่างมีความสุข ยกระดับรายได้พ้นความยากจน ด้วยการพึ่งพาอาศัยกันในแนวราบทั้งการบริหารจัดการปัจจัยการผลิต การฝึกอบรมอาชีพของครัวเรือนที่ทำให้เกิดรายได้

กระบวนการ “สร้างสัมมาชีพชุมชน” เริ่มต้นด้วยการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ ให้เป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชน จากนั้นปราชญ์ชุมชนกลับไปสร้างทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน และจัดการฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน ติดตาม และสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถปฏิบัติอาชีพได้จริง จนพัฒนาเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนได้อย่างมั่นคง บนวิถีพอเพียง และส่งเสริมให้ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทอาชีพเดียวกันเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของครัวเรือนในหมู่บ้าน เป้าหมายให้ประกอบอาชีพตามแนวทางสัมมาชีพปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2561 จำนวน 27,217 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 36.27 ของหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 75,032 หมู่บ้าน มีประชาชนที่เป็นผู้แทนครัวเรือนในหมู่บ้านเป้าหมายได้รับการฝึกอบรมอาชีพตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชนไปแล้วทั้งสิ้น จำนวน 995,420 คน (ครัวเรือน) และมีกลุ่มอาชีพเกิดขึ้นใหม่จำนวน 2,723 กลุ่ม และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2564 กรมการพัฒนาชุมชนได้วางแผนดำเนินการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป โดยมีเป้าหมายคือ สัมมาชีพเต็มพื้นที่

พริกแกงหรือเครื่องแกง เป็นตำรับสมุนไพรที่ใช้ผสมใส่ในอาหาร โดยแต่ละภาคอาจจะมีสูตรหรือส่วนผสมที่แตกต่างกันออกไปบ้าง แต่ในส่วนเครื่องปรุงหลักๆ ที่มักจะใช้เหมือนกัน ก็คือ พริก หอมแดง กระเทียม โดยจะมีการเติมสมุนไพรเครื่องเทศอื่นๆ ลงไป เช่น ข่า ขมิ้น ดีปลี ผิวมะกรูด ทั้งนี้ สมุนไพรที่มีรสเผ็ดและมีน้ำมันหอมระเหย เช่น พริกไทย ดีปลี ขิง ข่า ขมิ้น จะมีสรรพคุณในการลดการอักเสบ ช่วยลดอาการที่เกิดจากหวัด เครื่องแกงนี้จะเป็นส่วนผสมที่ทำให้อาหารภาคใต้มีเอกลักษณ์ คือรสชาติจัดจ้าน สีสันสะดุดตา จึงทำให้ “ข้าวแกงปักษ์ใต้” เป็นอาหารที่นิยมบริโภคอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ ในตำบลหาดส้มแป้นมีการทำเครื่องแกงเป็นจุดเด่น ในส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง นั้นพบปัญหา คือ กลุ่มลูกค้าน้อยไม่คุ้มกับรายจ่ายและระยะเวลาในการทำ จึงมีแนวทางที่จะยกระดับและพัฒนาเครื่องแกงของตำบลหาดส้มแป้น โดยการสร้างตลาดออนไลน์ สร้างเพจ Facebook ในการติดต่อสอบถามและขายสินค้า

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อการยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ทั้งนี้ คณะผู้ร่วมโครงการมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งช่องทางที่สามารถจุดประกายการพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์เครื่องแกงบ้านทุ่งคา เพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปอนาคต

เนื้อเรื่อง

ประเด็นที่ 1 แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้คนส่วนใหญ่มองว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นพรสวรรค์ซึ่งตรงข้ามกับความคิดของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (2553:11,15) ที่กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะที่สามารถสอนเรียนรู้พัฒนาและนำไปประยุกต์ใช้ได้” ดังนั้นเมื่อความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ จึงควรหาแนว

ทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์นั้นต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปเป็นทางปฏิบัติได้ โดยจะนำไปสู่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่ง ประเวศ วะสี (2541:20-21) อธิบายว่า “เศรษฐกิจชุมชน” เป็นเศรษฐกิจพื้นฐานของสังคม อาศัยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ เมื่อเรามีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของในชุมชนแล้วก็จะนำไปสู่แนวความคิดที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ซึ่งในการเพิ่มคุณค่านี้จะไม่ใช้การเพิ่มราคา แต่เป็นการเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สามารถเพิ่มคุณค่าได้หลายรูปแบบ เช่น มีแพคเกจจิ้งที่สวยงาม หรือ ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก เป็นที่น่าสนใจ

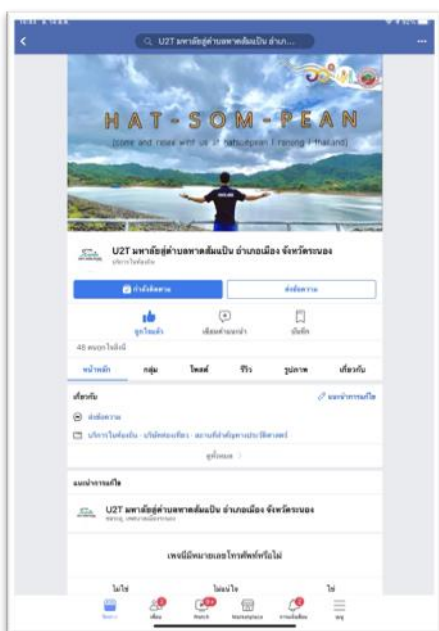
ประเด็นที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดระนอง

วิสาหกิจชุมชน จ.ระนอง เป็นกลุ่มผู้ผลิตเครื่องแกงในชุมชนที่ผู้วิจัยเลือกเพื่อศึกษาการดำเนินธุรกิจชุมชนประเภทเครื่องแกง สืบเนื่องจากการสังเกตพบว่าเครื่องแกงชุมชนในภาคใต้ไม่ประสบผลสำเร็จในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยังตลาดทั่วไป ซึ่งจากการวิเคราะห์สามารถได้ข้อสรุปว่าการที่เครื่องแกงชุมชนไม่สามารถมีส่วนแบ่งทางการตลาดในตลาดทั่วไปได้ เป็นเพราะเครื่องแกงชุมชนยังไม่มีมาตรฐานอาหารรองรับซึ่งมาตรฐานการผลิตอาหารชุมชนขั้นต่ำที่ต้องได้รับคือ Primary GMP ซึ่งเกิดจากตัวผลิตภัณฑ์เองไม่ได้เกิดจากกลไกทางการตลาดที่สนับสนุนในตอนต้นการที่กลุ่มเครื่องแกงหาดส้มแป้นยังไม่ได้รับมาตรฐานนี้ เนื่องจากขาดงบประมาณพัฒนาห้องบรรจุผลิตภัณฑ์ ทั้งที่กลุ่มสามารถขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิตเครื่องแกงชุมชนได้แล้ว แสดงว่าข้อกำหนดการจดทะเบียนกลุ่มเป็นผู้ผลิตอาหารในชุมชนไม่เกี่ยวข้องกับการขอมาตรฐานอาหารเพื่อรับรองคุณภาพ ซึ่งในความเข้าใจของผู้บริโภคทั่วไปนั้นเชื่อว่าอาหารที่ผลิตโดยชุมชนจะมีคุณภาพและปลอดภัยกว่าอาหารที่ผลิตจากอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ งานวิจัยนี้ จึงต้องการหาแนวทางที่จะสามารถยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนเครื่องแกงให้มีคุณภาพสำหรับการจำหน่ายในตลาดทั่วไปได้ พบว่าจุดอ่อนที่สำคัญที่สุดคือ กลไกทางการตลาด ส่วนอุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดเงินสนับสนุนการลงทุนปรับปรุงบรรจุภัณฑ์

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมมากที่สุดของกลุ่มเครื่องแกงตำบลหาดส้มแป้น คือ แผน ST ใช้จุดแข็งเลี้ยงอุปสรรค ซึ่งก็คือการให้ความสนใจกับปัจจัยภายในที่ตนมีเป็นสำคัญโดยใช้จุดแข็งให้เป็นประโยชน์ เช่น กลุ่มควรมีการพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มอย่างจริงจังเกี่ยวกับกลไกการตลาดโดยการสร้างเพจสำหรับซื้อขายเครื่องแกงของตำบลหาดส้มแป้นผ่านทางเพจ Facebook และจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงาม มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการซื้อของกลุ่มเป้าหมายให้มากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นจุดอ่อนที่กลุ่มคิดว่าเป็นปัญหาจะลดลงและขณะเดียวกันสามารถเลี้ยงอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้คือ ปัญหาการวางจำหน่ายและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแน่นอนขั้นตอนต่อไปจึงใช้แผนกลยุทธ์ SO แผนกลยุทธ์เชิงรุกคือใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่กลุ่มมีคือ ศักยภาพด้านคือการที่สมาชิกกลุ่มมีเจตคติที่ดีในการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น มีการปรับปรุงสุขลักษณะส่วนบุคคลในการประกอบอาหาร รวมถึงการเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายนอกชุมชนซึ่งเป็นโอกาสที่ชุมชนมีเพื่อปรึกษาปัญหาโดยเฉพาะองค์ความรู้ที่หน่วยงานนั้นสามารถ

ถ่ายทอดให้กลับกลุ่มได้ เช่น การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ ฉลาก การจัดทำบัญชีเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและรวมถึงการวางขายเพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

ประเด็นที่ 3 บริบทและวิถีชีวิตชุมชน

หาดสัมเป้งมาจากคำว่า “ห้วยซ่มเปียง” ในภาษาจีน แปลว่าลิกเข้าไปในหุบเขา คือลิกเข้าไปเพื่อไปหาแร่ในหุบเขา เป็นชุมชนทำเหมืองเก่า มีวิถีชีวิตการร่อนแร่มากกว่า 100 ปี ปัจจุบันแม้แร่ดีบุกลดลงและราคาถูกก็ได้มีการค้นพบแร่ดินขาวคุณภาพดีอันดับต้นๆ ของเอเชีย มีชื่อเสียงด้านความโปร่งใสของเนื้อดิน ส่งออกขายทั้งในและต่างประเทศ “กลุ่มเซรามิกบ้านหาดสัมเป้ง” เป็นพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปั้นเซรามิกด้วยตัวเอง ชิ้นงานที่เสร็จแล้วจะขาวเนียนจากดินคุณภาพ เมื่อนำไปเคลือบด้วยสีที่สกัดจากธรรมชาติ ได้ผลงานที่สวยงาม ความงามที่สุดอีกอย่างคือพื้นที่ป่าชายเลนที่กว้างใหญ่เป็นอันดับ 5 ของไทย บริเวณศูนย์วิจัยป่าชายเลนระนองจะพบต้นไม้ใหญ่กว่า 5 เมตรให้ความร่มรื่นชุ่มชื้น พร้อมกับพรรณไม้สำคัญหายากอีกมากมาย ให้คุณสูดอากาศบริสุทธิ์ ได้พักผ่อนหย่อนใจได้อย่างเต็มปอดอย่างแน่นอน ซึ่งในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นด้านการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาให้มีการเดินทางที่สะดวกสบายด้านการอนุรักษ์เชิงธรรมชาติทัศนียภาพของตำบลอย่างเช่นอ่างเก็บน้ำหาดสัมเป้ง เป็นอ่างเก็บน้ำที่ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ จากการนำน้ำไปใช้ในการเกษตร สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน และสวนผลไม้ และยังแหล่งน้ำดิบอีกแหล่งน้ำในการสูบน้ำขึ้นมาเพื่อการผลิตน้ำประปา เพื่อจำหน่ายให้กับประชาชน

ในพื้นที่อำเภอเมืองระนอง ด้วยทัศนียภาพที่สวยงาม ตั้งอยู่ในที่สูงโอบล้อมด้วยหุบเขาเขียวขจีรอบด้าน และมีบรรยากาศที่เงียบสงบ ทำให้อ่างเก็บน้ำหาดส้มแป้น กลายเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมแวะมาถ่ายภาพกันอยู่บ่อยครั้งทำให้พื้นที่พืชมูลนิธิดีขึ้นนอกจากนี้ก็ยังร่วมมือกันทำผลิตภัณฑ์เครื่องแกงที่ตำมือที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลหาดส้มแป้นเพื่อเป็นการจัดกลุ่มสร้างสัมมาชีพให้แก่แม่บ้านและยังเป็นการนำสมุนไพรที่มีอยู่ในโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนมาแปรรูปให้เกิดประโยชน์ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย

ประเด็นที่ 4 แนวทางการยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์โลโก้และป้ายฉลากเครื่องแกง ซึ่งองค์ประกอบหลักของบรรจุภัณฑ์จะประกอบด้วยรูปทรง สี ตัวอักษร วัสดุบรรจุภัณฑ์ และกราฟฟิกการเลือกบรรจุภัณฑ์ที่ดีสามารถปกป้องตัวสินค้า รักษาคุณภาพ จัดรูปร่างสินค้าให้มีความเหมาะสม สะดวกในการเก็บรักษาหรือเคลื่อนย้ายสินค้า บ่งชี้หรือแจ้งข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ของสินค้าเกี่ยวกับชนิด คุณภาพและแหล่งที่มาหรือ จุดหมายปลายทางอย่างละเอียดส่วนของตราสินค้าต้องมีฉลากสินค้าที่ดีจะต้องแสดง

รายละเอียด วันที่ผลิต วันหมดอายุ ราคา ส่วนผสมผลิตภัณฑ์ แหล่งผลิต โดยมีความสวยงาม ทันสมัยและแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องแกงตำบลดาดส้มแป้นซึ่งการมีบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า และป้ายฉลากที่สวยงาม เหมาะสมกับสินค้า และมีความโดดเด่นก็เพื่อสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้มากยิ่งขึ้นและขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ ต้องมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และความสวยงามโดยให้ความสำคัญในเรื่องบรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย และสะอาดปลอดภัยแก่เครื่องแกง ดังนั้น หาก รูปทรงบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสมโดดเด่น สามารถดึงดูดใจผู้ซื้อที่เป็นผู้บริโภค รวมถึงการใช้วัสดุที่แข็งแรงจะไม่เกิดปัญหาในการจัดเก็บและการขนส่งและท้ายสุดจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและได้รับการตอบรับในเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับวิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงตำบลดาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัด หนอง จากการสังเกตพบว่าถ้าหากมีบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่มีขนาดของสินค้าตรงตามความต้องการของผู้บริโภค สามารถยืดอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ได้นาน มองเห็นสินค้าได้อย่างชัดเจน ความทันสมัย เรียบง่าย สะดวกในการบริโภค มีรูปแบบเหมาะสม พกพาสะดวก และการแสดงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับวันหมดอายุ ราคา เครื่องหมายรับรองคุณภาพจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในมาตรฐานคุณภาพสินค้าและสื่อถึงเอกลักษณ์ของสินค้า เหมาะกับการซื้อเป็นของฝาก และสามารถเผยแพร่แนะนำ สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดหนอง ได้เป็นอย่างดี เสมือนเป็นการเชื่อมโยงตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรกับการท่องเที่ยวจังหวัดหนองไปพร้อม ๆ กันและควรมีการฝึกอบรมผู้ประกอบการในความรู้ เรื่องการตลาดออนไลน์ การผลิตสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงตำบลดาดส้มแป้นสามารถพัฒนาช่องทางการสื่อสาร ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขอพฤติกรรมผู้บริโภคต่อไป และท้ายสุดสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงตำบลดาดส้มแป้นได้ที่เพิ่มมากขึ้นเกิดความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สรุป

ตำบลหาดส้มแป้น เป็นตำบลเล็กๆ ตำบลหนึ่งของอำเภอเมือง ในเขตการปกครองจังหวัดระนอง ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มน้ำท่วมขังโดยมีภูเขาล้อมรอบทั้ง 4 ด้านมีสภาพทางกายภาพเป็นภูเขาที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม เป็นแหล่งต้นน้ำของจังหวัดระนอง ซึ่งมีจุดเด่นก็คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดจากธรรมชาติและมีผลิตภัณฑ์ด้านการทำเครื่องแกงที่เป็นการนำพืชผักที่อยู่ในโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถใช้ทุกส่วนมาแปรรูปได้และยังเป็นเครื่องแกงที่ไม่เหมือนใคร เพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้มือในการตำเพื่อลดต้นทุนในการใช้เทคโนโลยีเครื่องแกงที่ทางกลุ่มแม่บ้านเป็นคนทำนั้น เป็นที่ปลอดภัยจากสารเจือปนไม่ใส่วัตถุกันเสียและเน้นวัตถุดิบที่มีคุณภาพและสะอาดเป็นหลัก อีกทั้งยังมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการผลิตที่ไม่ยุ่งยากทำให้สามารถและยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่

ด้วยคณะทีมงานวิศวกรสังคม ได้ระดมความคิดเห็นร่วมกับชุมชน กระบวนการและวิธีการในการยกระดับผลิตภัณฑ์และเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงบ้านทุ่งคาในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จะนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิ ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

จตุพร คงทอง, จีรารัตน์ แก้วจำนง และสุริย์พร วุฒิमानพ. (2561). แผนกลยุทธ์เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ เครื่องแกงชุมชน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาขุน. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 10, 36-47.

ประเภทของแกงไทย. (2562). สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2564 จาก

<https://www.maeban.co.th>

ณวรา เปลี่ยนบุญเลิศ. (2562). ถอดรหัสพริกแกง. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2564 จาก

https://krua.co/cooking_post

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน. (2553ข). คิด! ทลายกรอบคิดเดิม เพิ่มพลังคิดสร้างสรรค์. แปลโดย นุชนาฏ

เนตรประเสริฐศรี. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์

ประเวศ วะสี. (2541). ประชาคมตำบล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน

การออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทย
เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Design and development of the logo and packaging style for pad Thai
juice to connect cultural tourism in Bang Bai Mai Subdistrict, Mueang
District, Surat Thani Province

กนกวรรณ เมืองฉิม, พิชชา ศิลาพันธ์, ดวงกมล เลิศจรรยา,
นริศา ม้องพรา, ญาณิศา รัศมี¹

Ganokwan Maungchim, Phitcha Silapan, Duangkamon Loetchanya,
Narissra Mongpra, Yanisa Rassamee

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทยเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการยกระดับผัดไทยของตำบลบางไผ่ ให้ได้เป็นที่รู้จักกัน อย่างแพร่หลาย ความพิเศษของผัดไทยในตำบลบางไผ่คือ การนำผัดไทยมาปรับปรุงสูตรด้วยการ เพิ่มน้ำมะพร้าวจากต้นมะพร้าวซึ่งเป็นของขึ้นชื่อในตำบล มาดัดแปลงให้เข้ากับน้ำผัดไทยเพื่อ ยกระดับผัดไทยของตำบลบางไผ่ ซึ่งทางนักวิศวกรสังคมได้คิดออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และ รูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทยมีเอกลักษณ์ โดยออกแบบชื่อผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์น้ำผัดไทยในบาง มิตราสินค้าที่เหมาะสม สอดคล้องกับบุคลิกของผลิตภัณฑ์ ซึ่งตราสัญลักษณ์ภาพและตัวพิมพ์บน บรรจุภัณฑ์สินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ โดยรวมไปถึงความสอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน ตำบลบางไผ่

คำสำคัญ: การออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์; บรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทย; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

¹ วิศวกรสังคมประจำตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี; Social Engineer at Bang Bai Mai Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province

Corresponding Author E-mail: Phitcharung@gmail.com

Abstract

This article aims to study the design and development of the logo and packaging format for pad Thai water to link cultural tourism. And create added value for Bang Bai Mai Subdistrict, Mueang District, Surat Thani Province, It is an upgrade of Pad Thai of Bang Bai Mai Subdistrict. to be widely known The specialty of Pad Thai in Tambon Bang Bai Mai is Bringing Pad Thai to improve the recipe by adding coconut water from the coconut tree, which is famous in the district. It has been adapted to mix with Pad Thai juice to enhance the Pad Thai of Bang Bai Mai Sub-District. Which social engineers have thought, designed, developed a symbol and a unique design of Pad Thai water packaging. by designing product names under the Nam Pad Thai brand in Bang have the right brand consistent with the personality of the product which symbols, images and prints on the product packaging are unique including in accordance with cultural tourism in Bang Bai Mai Sub-District

Keywords: logo development design; Pad Thai juice packaging; cultural tourism

บทนำ

ตำบลบางไผ่ เป็นตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะพื้นที่ตำบลบางไผ่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน มีแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อคือ ตลาดน้ำประชารัฐบางไผ่ และวัฒนธรรมโดยรอบที่น่าสนใจด้วยความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ตำบลบางไผ่มีผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อได้แก่ น้ำมันมะพร้าว น้ำส้มจาก น้ำผึ้งจาก กะปิ และผัดไทย เป็นต้น ในส่วนของผัดไทยนั้นมีรสชาติสูตรที่แตกต่างคือการใส่น้ำมันมะพร้าวเข้าไปเป็นส่วนผสม เพื่อให้เกิดรสชาติที่ดี และอร่อยเหมาะแก่การพัฒนาทำเป็นน้ำผัดไทยเพื่อสร้างรายได้ให้กับตำบล

หมู่ที่ 3 ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการรวมกลุ่มทำผัดไทยจำหน่ายแต่เป็นผัดไทยที่สามารถรับประทานได้ ยังไม่มีการแปรรูปในรูปแบบต่างๆ จึงทำให้ผัดไทยไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำผัดไทยให้มีเอกลักษณ์เฉพาะที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

ด้วยเหตุการณ์นี้คณะผู้จัดทำจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ น้ำผัดไทยเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางไผ่ เพื่อตอบสนองความต้องการของการยกระดับและสร้างรายได้ให้กับตำบล เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างให้น้ำผัดไทยในบางไผ่เป็นที่รู้จักอย่างทั่วถึง

เนื้อเรื่อง

1. บริบทและอัตลักษณ์พื้นที่ตำบลบางไผ่

ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ 10.14 ตารางกิโลเมตร 6,576 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองระยะทาง 2 กิโลเมตร ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรในเขตอบต. 2,344 คนและจำนวนหลังคาเรือน 984 หลังคาเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ มีเนื้อที่ประมาณ 10.14 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,576 ไร่ ลักษณะพื้นที่ตำบลบางไผ่ เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อดำบลบางไทร อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ติดต่อแม่น้ำตาปี อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลบางชนะ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันตกติดต่อดำบลบางไทร, คลองน้อย อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านเปิดล่าง และหมู่ที่ 2 บ้านคลองใหญ่ จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มหมู่บ้าน มี 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 บ้านปลายคลอง หมู่ที่ 4 บ้านบางไผ่ และหมู่ที่ 5 บ้านบางยาง ประชากรทั้งสิ้น 2,381 คน แยกเป็นชาย 1,130 คน หญิง 1,251 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 231 คน/ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 603 ครัวเรือน

อาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่คือ ทำสวนมะพร้าว รับจ้าง รับราชการ ทำประมง ทำสวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์

รูปที่ 1 ตำบลบางโปแต

ที่มา : <https://www.vansurat.com/blogs/6>

2. การออกแบบตราสัญลักษณ์ (โลโก้)

จากผลงานการออกแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์น้ำผัดไทยแปรรูปบางโปแต ผลงานเกิดจากการร่วมกันวิเคราะห์ คุณสมบัติที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์คือ จุดเด่นสำคัญของสูตรผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้น้ำมะขามเป็นวัตถุดิบหลักและเพิ่มน้ำมะพร้าว และมีกระบวนการหรือกรรมวิธีการผลิตที่เน้นธรรมชาติการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์มะพร้าวจึงถือเป็นองค์ประกอบที่สอดคล้องกับ ความเป็นอาหาร ความไม่มีพิษ หรือเคมีต่างๆ นอกจากนี้ได้มีการปรับแต่งรูปร่าง เค้าโครงมีความเป็นมิตร เป็นเอกลักษณ์ ที่สามารถนำมากำหนดเป็นตราสัญลักษณ์ได้โดยใช้กระบวนการลดทอน ปรับรูปแบบรายละเอียดให้มีความเรียบง่าย รูปแบบอักษรเน้นบุคลิกเรียบง่าย ชัดๆ แบบฉบับพื้นบ้าน เพื่อสร้างชุดความหมายให้ภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เข้าถึงได้ง่าย ไม่ซับซ้อน นอกจากนี้รูปแบบของตราสัญลักษณ์โดยรวมได้มีการคำนึงถึงกระบวนการผลิตสื่อแบบง่ายๆ โดยทำโลโก้ผลิตภัณฑ์เพื่อวัตถุประสงค์ให้เป็นจุดเด่นในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคสินค้า

3. ทักษะศิลปอัตลักษณ์

ทักษะศิลปอัตลักษณ์ในที่นี้ประกอบด้วย สีและภาพ ซึ่งกำหนดและออกแบบขึ้นโดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ของ ผลิตภัณฑ์น้ำผัดไทยแปรรูป สีประจำแต่ละผลิตภัณฑ์คำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ส่วนภาพที่ใช้ในการ สื่อสารอัตลักษณ์ โดยพิจารณาจากวัตถุที่มองเห็นได้และเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ได้แรงบันดาลใจมาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตำบลบางโปแต ได้แก่ วัดบางโปแต ตลาดน้ำประชารัฐบางโปแต มะพร้าว และผัดไทยที่เป็นของดีแต่มีคนรู้จักน้อย ดังนี้

■ วัดบางไผ่

รูปที่ 2 วัดบางไผ่ ที่มา : คมกริช อินทโชศักดิ์

วัดบางไผ่ สร้างขึ้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2325 ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเกิดจากการรวมวัด 2 วัด คือ วัดนอกและวัดใน ตามประวัติคือ ชุมชนบางไผ่เป็นชุมชนเก่าแก่เริ่มแรกของชาวในบาง มีความเป็นมายาวนานกว่าสองร้อยปี สมัยพระยาตากสินยกทัพมาตีเมืองนครศรีธรรมราช ขุนประจันตีกะประชิดซึ่งเป็นทหารคู่ใจของเจ้าเมืองนครฯ รักษาหัวเมืองทางด้านทิศเหนือเห็นว่าพระยาตากสินสู้ทัพพระยาตากสินไม่ได้ จึงสั่งให้ทหารลงเรือเพื่อจะหนีพระยาตากสิน ขุนประจันตีกะประชิดพร้อมทหารคู่ใจและครอบครัวหลบหนีมาทางแม่น้ำหลวง ผ่านบ้านดอนเพื่อจะไปเมืองไชยา แต่ปรากฏว่าเมืองไชยาก็โดนพระยาตากสินยกทัพมาตีแตก ขุนประจันตีกะประชิดจึงถอยร่นลงมาในลำคลองเล็กๆ ซึ่งเหมาะกับการตั้งบ้านเรือน โดยสร้างบ้านหลังใหญ่ประมาณห้าหลัง และตั้งชื่อว่าหมู่บ้านใหญ่และกลายเป็นตำบลบางไผ่ในปัจจุบัน ศูนย์กลางทางสังคมของประชาชนในชุมชนก็คือวัดบางไผ่ วัดบางไผ่เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งนี้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และสิ่งหนึ่งที่เป็นที่เคารพศรัทธาของชาวบางไผ่ และคนในภาคใต้ก็คือ หลวงพ่อข้าวสุก ซึ่งเปรียบได้กับที่คนในภาคกลางนับถือศรัทธาหลวงพ่อโสธร หลวงพ่อข้าวสุกสร้างราวปี พ.ศ. 2433 – 2446 เมื่อวัดใกล้เสร็จสิ้นและอหิวาตกโรคผ่านพ้นไป แต่ผู้คนยังหวาดกลัวและไม่กล้ากลับมาอยู่ในบางอีก หลวงพ่อข้าเจ้าอวาสวัดบางไผ่ในขณะนั้นจึงได้สร้างพระพุทธรูปปางสมาธิ มีส่วนประกอบเป็น 9 สิ่งมงคล รวมถึงข้าวสุกกันบาตรด้วย ทำพิธีปลุกเสกในวัดบางไผ่เป็นเวลา 9 วัน 9 คืน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ชาวบ้านไม่กลัวภูติผีและปีศาจที่ชาวบ้านสมัยนั้นเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้คนตายเป็นจำนวนมาก จึงเรียกว่าโรคห้า จากนั้นก็มีคนปั้นข้าวสุกขึ้นมาพอกต่อ

เดิมหลวงพ่องค์เดิมและใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ต่อมาจึงมีการหล่อทองแดงหุ้มองค์หลวงพ่อ้าวสุขในปางสมาธิเพื่อกันมด กันแมลงที่มากัดกิน

■ ตลาดน้ำประจักษ์รัฐบางไผ่

รูปที่ 3 ตลาดน้ำประจักษ์รัฐบางไผ่

ที่มา : <https://images.app.goo.gl/tXN4ZQMVAwtF6kWa6>

ตลาดน้ำบางไผ่ประจักษ์รัฐเป็นตลาดน้ำซึ่งทางชุมชนได้เนรมิตสวนมะพร้าวให้เป็นตลาดจัดขึ้นทุกวันอาทิตย์บริเวณวัดบางไผ่ มีสินค้าตั้งแต่อาหารพื้นบ้าน ขนมไทย อาหารทะเล ผักผลไม้ รวมถึงอาหารประจักษ์ที่เน้นใช้วัสดุธรรมชาติเป็นภาชนะในการใส่อาหาร พร้อมจัดที่ให้นั่งบริเวณเล็กๆ ลำคลองให้นักท่องเที่ยวได้นั่งรับประทานในบรรยากาศร่มรื่นผ่อนคลายท่ามกลางธรรมชาติแมกไม้สีเขียว แตกต่างจากตลาดน้ำที่อื่นๆ นอกจากนี้ ภายในตลาดน้ำดังยังมีจุดชมวิวอันสวยงาม จุดเลี้ยงปลาสวย จุดถ่ายภาพ ร้านซีฟู๊ดริมคลอง รวมถึงมีการแสดงพื้นบ้าน "หนังตะลุง" จากเยาวชนบางไผ่ ซึ่งเป็นการแสดงท้องถิ่นหาชมได้ยาก และยังมีกิจกรรมล่องคลองร้อยสายด้วยเรือแจว เพื่อชมวิถีชีวิตและความงามของพื้นที่น้ำคลองร้อยสายในราคาแสนย่อมเยาอีกด้วย ภายในตลาดน้ำ จะเป็นแหล่งล่องจากชาวบ้านชุมชนใกล้เคียง มาตั้งซุ้มขายของหลากหลาย และซุ้มแหล่งภายในสวนของกำนันสาว เดินข้ามสะพานเข้าไวนรอบสวนกำนันที่ขายของแล้วข้ามสะพานออกมาทางวัด จะพบกับร้านขนมจีนขายคล่องแม่มณฑา เป็นร้านที่ลูกค้าสามารถตักเองและมีน้ำยาให้เลือกหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นน้ำพริกน้ำยา แกงป่า หรือ แกงไก่

■ มะพร้าว

รูปที่ 4 มะพร้าว ที่มา : <http://xn--12c4bmrju6hc9d9j.com>

รูปที่ 5 มะพร้าว

ที่มา : <https://www.google.com/imgres?imgurl=https://res.cloudinary.com/>

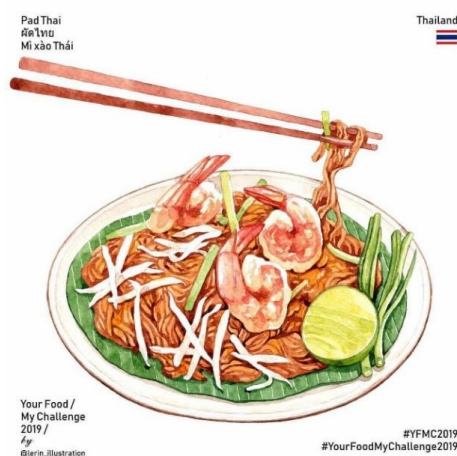
รูปที่ 6 มะพร้าว

ที่มา : <https://images.app.goo.gl/Ae8ALNohXxvSCBdj7>

มะพร้าวเป็นพืชยืนต้นชนิดหนึ่งอยู่ในตระกูลปาล์ม เป็นพืชซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในหลายทาง เช่น น้ำและเนื้อของมะพร้าว และส่วนที่ใช้เป็นยา โดยน้ำมันจากมะพร้าวห้าว ซึ่งมีรสมันจึงนำมาเป็นน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

มะพร้าวแห่งลุ่มน้ำตาปีได้ชื่อว่าเป็นมะพร้าวพันธุ์ที่ดีที่สุด โดยมีความมันของมะพร้าวและกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ 2 น้ำ คือน้ำเค็มกับน้ำจืด ซึ่งเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์อันเป็นแหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากความต้องการมะพร้าวในพื้นที่จำนวนมากและสามารถสกัดเย็นน้ำมันมาใช้ในการด้านส่งเสริมสุขภาพ การนวดเพื่อสุขภาพ บำรุงผิว และดื่มกินเพื่อสุขภาพโดยปราศจากสารเจือปน และที่สำคัญที่สุด คือ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นช่วยบำรุงรักษาสุขภาพให้แข็งแรง รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกายทางด้านการอุปโภค-บริโภค

■ ผัดไทย

รูปที่ 7 ผัดไทย

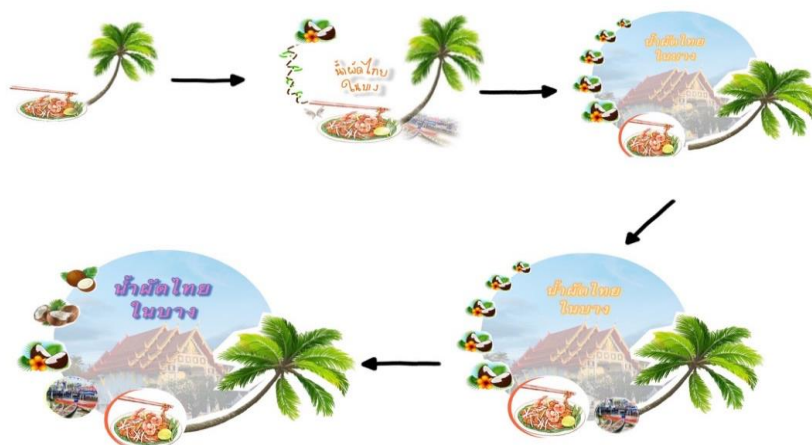
ที่มา : <https://i.pinimg.com/originals/e7/8f/8e/>

ผัดไทยเป็นอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากอาหารจีน เดิมเรียกอาหารชนิดนี้ว่า "ก้วยเตี่ยวผัด" และได้รับการเปลี่ยนแปลงด้านรสชาติใหม่ตามอย่างอาหารไทยมากขึ้นในเวลาต่อมาผัดไทยได้กลายเป็นที่รู้จักของคนต่างชาติในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นซึ่งเป็นช่วงเดียวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 ท่านได้ณรงค์ให้ประชาชนหันมานิยมรับประทานก้วยเตี่ยว เพื่อลดการบริโภคข้าวภายในประเทศ เนื่องจากในช่วงนั้นสถานะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ข้าวแพง แต่เพราะกระแสนิยมที่มองว่าก้วยเตี่ยวเป็นอาหารจีนจึงได้รังสรรค์ให้ผัดไทยเป็นอาหารไทย ทั้งนี้ผัดไทยในยุคนี้จะไม่มีส่วนประกอบ เพราะมองว่าหมูเป็นอาหารของคนจีน และเรียกเปลี่ยนชื่อ "ก้วยเตี่ยวผัด" เป็น "ก้วยเตี่ยวผัดไทย" ตามชื่อใหม่ของประเทศ ปัจจุบันเรียกกันโดยย่อเหลือเพียงแค่ "ผัดไทย" ปัจจุบันผัดไทยได้กลายเป็นหนึ่งในอาหารประจำชาติไทย

■ สัญลักษณ์ (โลโก้)

จากรูปแบบดังกล่าวจึงเกิดเป็นตราสัญลักษณ์ (โลโก้)

ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) ที่ได้จากการออกแบบ

รูปที่ 8 ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) น้ำผัดไทยในบาง

■ บรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ หมายถึง สินค้าทุกชนิดที่ทำจากวัสดุใดๆ ที่นำมาใช้สำหรับห่อหุ้ม ป้องกัน ถิ่นเสีย จัดส่ง และนำเสนอสินค้า ตั้งแต่วัตถุดิบถึงสินค้าที่ผ่านการผลิต ตั้งแต่ผู้ผลิตถึงผู้ใช้หรือ ผู้บริโภค ขนาดที่ใช้คือ 250 CC

รูปที่ 9 ขวด

ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

สรุป

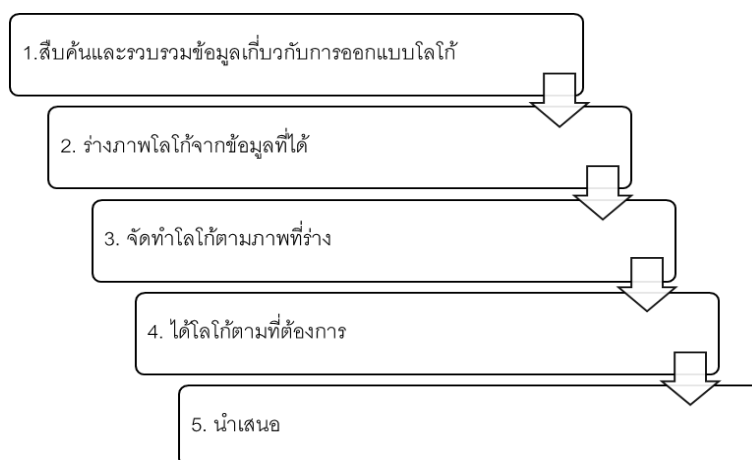
ตำบลบางไผ่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน มีความเป็นธรรมชาติป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เช่น มะพร้าว ซึ่งคุณสมบัติพิเศษของน้ำมะพร้าวมีประโยชน์ใช้เป็นเครื่องดื่มจากธรรมชาติที่ทำให้ร่างกายรู้สึกสดชื่นและไม่มีอันตรายใด ๆ ต่อร่างกาย และยังเป็นผลไม้ที่มีฤทธิ์เย็นจึงช่วยดับร้อนในร่างกายได้เป็นอย่างดีและอื่น ๆ อีกมากมาย แนวคิดการแปรรูปมะพร้าวจึงเกิดขึ้น และกลุ่มชาวบ้านก็ได้ดำเนินการทำเป็นน้ำมะพร้าวแปรรูปในรูปแบบต่างๆ ขายกัน โดยการนำน้ำมะพร้าวมาอยู่กระบวนการวิธีการทำ “น้ำผัดไทย” เพื่อให้ได้เกิดสิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นการจำหน่ายแบบไม่มีชื่อหรือตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ เป็นเพียงการบรรจุถุงหรือกล่องพลาสติกบรรจุแบบสำเร็จรูป ซึ่งทำให้ไม่บ่งบอกเอกลักษณ์หรือคุณสมบัติพิเศษของ ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในตัว อีกทั้งไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจำหน่ายมาหลายปียัง คงจำหน่ายตามเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง และไม่มีการเติบโตอย่างที่ควรจะเป็น ภายหลังการที่นักวิศวกรสังคมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ โดยวางกลยุทธ์ไว้ที่การลงทุนสร้างภาพลักษณ์ คิดค้นหารูปแบบผลงานและวิธี การผลิตสื่อที่ผู้ผลิตสามารถดำเนินการผลิตได้ด้วยตนเอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์และการออกแบบทำให้ได้ ภาพลักษณ์ที่มีความแตกต่าง ผลการการออกแบบอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ทำให้ผลิตภัณฑ์น้ำผัดไทยแปรรูป ‘บางไผ่’ ได้ข้อสรุปเชิงวิชาการดังนี้ คือ อัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ สามารถกำหนดขึ้นจากองค์ประกอบที่ทำให้เกิดอัตลักษณ์ดังนี้คือ

1. ตราสัญลักษณ์ ซึ่งเป็น ส่วนที่จะทำให้ผู้บริโภคสามารถเรียกหรือจดจำชื่อผลิตภัณฑ์นั้นๆ ได้ อีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องหมายจดทะเบียนเพื่อแสดง ความเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์
2. ทักษณศิลป์อัตลักษณ์ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนให้มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความแตกต่าง จดจำได้ง่าย โดยองค์ประกอบที่อยู่ในทัศนศิลป์อัตลักษณ์ ได้แก่ สีภาพต่างๆ
3. สื่ออัตลักษณ์ซึ่งถือเป็นพาหนะนำองค์ประกอบอัตลักษณ์ไปสื่อสารกับผู้รับ สาร เช่น บรรจุภัณฑ์ฉลาก สื่อให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์อื่นๆ

องค์ความรู้ใหม่

คณะที่มิวิศวกรสังคมร่วมกับวิสาหกิจชุมชน ระดมความเห็นในการออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทยเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีกระบวนการขั้นตอนและทำให้

เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาออกแบบพัฒนาตราสัญลักษณ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์น้ำผัดไทย โดยมีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

เอกสารอ้างอิง

การออกแบบ. (2561). [Online]. <http://site.bsru.ac.th/wisit.po/> [2562, สิงหาคม 14]

ขั้นตอนการทำผัดไทย. (2557). [Online]. <https://cheechongruay.smartsme.co.th/content/24647> [2562, สิงหาคม 14]

บรรจุภัณฑ์. (2559). [Online]. <https://sites.google.com/site/chaia12557/-khwam-hma-khxng-brccu-phanth> [2562, สิงหาคม 14]

ผัดไทย. (2557). [Online]. <https://sites.google.com/site/pichchapa591110162/home/prawati> [2562, สิงหาคม 14]

มะพร้าว. (2558). [Online]. <http://www.prowthai.com/index.php/th/about-prowthai> [2562, สิงหาคม 14]

วัดและตลาดน้ำประจักษ์บุรีบางไผ่. (2558). [Online]. https://www.m-culture.go.th/suratthani/ewt_news.php?nid=1663&filename=index [2562, สิงหาคม 14]